ISSN 0463-6309

moteris

IETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1985 1 2

kovas
balandis

TURINYS

G. Krivickienė	Patricia Nixon	4
J. Vaičiūnaitė	Baltoj viršunėj (eil.)	9
J. Paukštienė	Margaspalvė paletė	10
Z. Tenisonaitė	Pasaka apie žmogų	14
Br. Šimkienė	Lietuvių sodiečių mityba	16
• Knygos	A. Tyruolis — Baltos vėliavos''	19
• Moterys pasaulyje	J. Simutienė — Iš mano aplinkos	20
	L. Kuprienė — Kaip pasiklosi, taip išmiegosi	21
	G. Breichmanienė — Jaunai lietuvaitei mergvakario proga	
• Sveikata	J. Prunskis — Stalo cukrus — sukrozė	25
• Madų ir grožio pasaulis		26
• Šeimininkių kampelis	Veda L. Murauskienė	28
• Atsiųsta paminėti		29

ILIUSTRACIJOS

J. Paukštienė	Čikagos vaizdas	3
J. Paukštienė	Vaidilutės	9
J. Paukštienė	Autoportretas	10
J. Paukštienė	Saldutiškio apylinkė	11
K. Paukštys	Kilimo projektas	12
J. Paukštienė	Dukters projektas	13
J. Paukštienė	Pamokų ruošimas	13
J. Paukštienė	Prie ratelio	14
J. Paukštienė	Laivai	15
L. Nakrošienė	Kryžiai	22
S. Pacevičienė	Keramika	22
A. Vaitonienė	Kilimas	23
Z. Tenisonaitė	Natiurmortas	25

''MOTERIS'' LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1985 m. Nr. 2 (164)

NORA KULPAVIČIENĖ — redaktorė

S. GIRDAUSKIENĖ — lituanistė. Z. DIDŽBALIENĖ — korektorė
L. MURAUSKIENĖ — skyriaus vedėja
B. PABEDINSKIENĖ — administratorė, R. STABAČINSKIENĖ — ekspeditorė

L E I D Ž I A KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA
Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada
Spaudė Litho-Art Limited, 971 College St., Toronto, Ont. M6H 1A6
Prenumerata metams $10.00, garbės prenumerata $15.00, vieno numerio kaina — $1.75

Viršelis — lietuviškas audinys.
Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

''MOTERIS'' Lithuanian Women's Magazine. 1985 m. Nr. 2 (164)
Printed by Litho-Art Limited in Toronto, Ont.

moteris

1985 2 (164)

JADVYGA PAUKŠTIENĖ

ČIKAGOS VAIZDAI

PATRICIA (PAT) RYAN NIXON

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

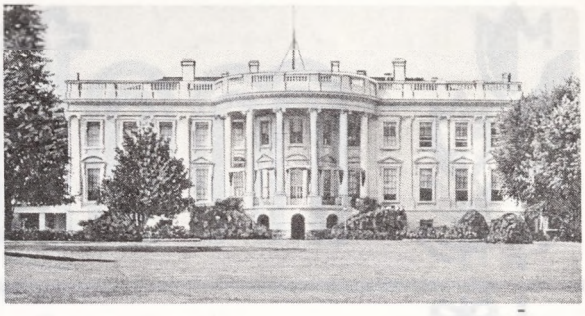

BALTIEJI RŪMAI

Miela ir graudu rašyti apie ponią Nixon. Ji atėjo į Baltuosius rūmus, tą pereinamą Amerikos prezidentų buveinę, tarsi kokį iškilmingą, pasaulinio garso galiningumu pasižymėjusį motelį, užimti prezidentienės pareigų. Ji atnešė į šiuos rūmus šventiškos ir švelnumu trykštančios nuotaikos. Ponia Nixon čia rado buvusios prezidentienės ponios Johnson nustatytą pavyzdingą tvarką, orumą, kas buvo ir toliau palaikoma. Su vienodu dėmesiu, susikaupimu, ponia Nixon kalbėdavo su visais susitikusiais asmenimis, ar tai būtų vargšas paliegėlis, korespondentė, aukštas Amerikos ar svetimos valstybės pareigūnas. Savo biuro direktorės pareigoms ji pasirinko jauną, kieto būdo, ambicingą moterį, kuri stengdavosi iškelti prieš korespondentes,- us savo užimamų pareigų svarbą, tarsi tuo norėdama nustelbti prezidentienę.

Thelma Catherine Ryan gimė 1912 metais balandžio 16, švento Patriko dienoje. Jos tėvas, dirbęs Nevados valstijos vario kasyklose, iš darbo grįžęs radęs gimusią dukrelę, pasakė, kad tai ''švento Patriko kūdikis'' ir taip ji tapo Patricia ''PAT''.

Vėliau varginga šeima persikėlė į Kaliforniją, nusipirko 10 akrų ūkelį ir augino įvairias daržoves.

Pat buvo 13 metų, kai mirė jos motina. Nuo tada jai teko rūpintis visais šeimininkės darbais, pareigomis, dviem vyresniais broliais ir slauginti plaučių liga sergantį tėvą. Po penkių metų mirė jos tėvas. Grįžusi iš mokyklos, ji dar pardavinėdavo prie kelio daržoves ir kitus ūkio gaminius. Ji buvo gera mokinė, gabi, su gerais pažymiais baigusi vidurinę mokyklą — High school, gavo nedidelę stipendiją studijuoti ekonomiką Kalifornijos universitete (University of South California) ir visą laiką dirbo drabužių krautuvėje. Holivude ji yra atlikusi nežymias roles garsiuose filmuose: ''Ben Hur'', ''Small Town Girl'' ir kt. Cum laude atžymėjimais baigusi universitetą, gavo mašinraščio mokytojos darbą Whittier High School.

1971 metų ''The Saturday Evening Post'' žurnale jos buvusi mokinė gražiai prisimena savo buvusią mašinraščio mokytoją Pat Ryan. Ji buvo ne vien gera mokytoja, reikalaujanti iš mokinių beveik tobulai atlikti savo darbus, bet buvo maloni, širdinga patarėja mokinių reikaluose. Panelė Pat ateidavo į mokyklą anksčiau laiko, stovėdama prie durų kiekvieną ateinančią maloniai vardu pasveikindavo, tarsi ateitume pas ją į svečius. Mokinėms prasižengus, jos tiesus žvilgsnis reikšdavo daugiau negu bet kokie priekaištai. Savo grožiu, nuoširdumu, tvarkingu apsirengimu, dargi sužinojus, kad ji vaidina Holivude, tapo mokinėms moteriškumo simboliu.

Pat susipažino su Duke universitetą baigusiu teisininku Richard Milhouse Nixon, atvykusiu į Whittier verstis teisininko praktika, ir 1940 metais už jo ištekėjo. Antrojo pasaulinio karo metu jis tarnavo laivyne, o ji dirbo kaip ekonomistė valdžios įstaigoje. 1944 metais jis grįžo iš karo tarnybos leitenanto laipsniu. Po kurio laiko Nixon kandidatavo ir buvo išrinktas į Kongresą, 1950 metais į JAV Senatą, 1952 metais tapo viceprezidentu. 1960 metais kandidatavo prieš Kennedy ir pralaimėjo. Nixonienė ir dukterys (Tricia gimusi 1946, Julie 1948) skaudžiai pergyveno pralaimėjimą ir prašė, kad jis daugiau nebandytų kandidatuoti į prezidentus. Jis pažadėjo, bet savo pažado neišpildė. 1968 metais Nixon buvo išrinktas prezidentu. Pat buvo jo darbų rėmėja, paguodos teikėja ir geros nuotaikos skleidėja.

Ponia Nixon varge augusi, labdaringose organizacijose nuolatos dirbusi, tapusi prezidentiene paliko paprasta, švelni, atjaučianti vargšus, paliegėlius. Ji naudojo savo įtaką, skatindama žmones savanoriškai padėti kitiems, pagalbos ir užuojautos reikalingiems žmonėms. Kaip anksčiau prezidentūroje nėra buvę, ji kviesdavo šimtus įvairių religijų šeimų atvykti sekmadieniais į Baltuosius rūmus ruošiamas pamaldas drauge pasimelsti. Jos iniciatyva akliesiems, lankantiems Baltuosius rūmus, buvo leidžiama rankomis liesti aiškintojų apibūdinamus baldus ir kitus daiktus.

Tokią paprastą, žavią, širdingą ir grakščiai išdidžią iškilminguose priėmimuose aš ją pažinau. Kiekvienas jos tartas žodis buvo tikslus, įspūdingas ir dvelkiantis vidine šiluma. Be visų oficialių pareigų (konferencijų, atsakinėjimų į gautus raštus, laiškus) ji nuolatos lankė įvairias ligonines, senelių, benamių žmonių, našlaičių vaikų prieglaudas, stengdamasi jiems padėti, suteikti šviesesnių valandų.

Baltųjų rūmų korespondentai turėjo galimybės pasirinkti, kur kuriam-kuriai būtų įdomiau vykti su prezidentiene, stebėti ir aprašyti jos veiklą, apie tai iš anksto pranešus jos įstaigai. Taip, pavyzdžiui, vasaros metu aš vykau su radio, TV ir korespondentų grupe į vaikų stovyklas. Mes skridome iš Pentagono karišku helikopteriu. Mums, prisirišus diržais prie išilgai helikopterio pritvirtintų suolų, buvo išdalinti vatos gabaliukai, kad jais užsikimštume ausis. Viduje buvo labai karšta, tvanku ir kurtinančiai didelis triukšmas. Helikopteris staiga pakilo nuo žemės. Horizontas, atrodė, pasviro įžambiai ir vėsesnis oras padvelkė vidun. Už 40 minučių nusileidome Marylando Karo laivyno apmokymo bazėje. Čia ponia Nixon (skridusi kitu helikopteriu) ir mes buvome sutikti vasaros metu apytuštėje U.S. Laivyno bazėje civiliniai programai vadovaujančio kariškio ir "Camp Concern" direktoriaus, nes prezidento Nixon pageidavimu, Krašto apsaugos sekretorius leido naudoti tuščias patalpas federalinėms ir privačioms institucijoms tokiu būdu pagelbėt vargingų (daugiausia juodukų) šeimų vaikams, suteikiant jiems daugiau išsimokslinimo, geresnės mitybos ir atsparumo kovoti su kitomis blogybėmis. Per šešias savaites čia stovyklauja, pakaitomis praleisdami po vieną savaitę, apie 600 vaikų nuo 6 ligi 18 metų amžiaus. Juos atveždavo kas rytą autobusais iš Baltimorės. Vaikai ten gauna sočius pietus, vakarienes, yra mokomi įvairių naudingų darbų, lavinami sporto šakose ir vakare parvežami atgal. Ypatingai mažieji džiaugėsi čia galėję pabūti, savo rankeles tiesdami į ponią Nixon. Mes visi atvykusieji valgėme drauge pietus su vaikais ir prižiūrėtojais dideliame kariuomenės valgomajame.

Išėjus į lauką, prie durų stovėjo jauna, daili, uniformuota leitenantė, už jos dvi eilės uniformuotų kariškais drabužiais merginų, laukdamos eilės pietauti. Aš paklausiau leitenantės, kiek čia yra besiruošiančių karo tarnybai merginų. Ji pasakė, kad viso yra 527, o šios jau bebaigiančios apmokymą. Ji pastebėjusi prie mano krūtinės kortelę su užrašu: "White House News, Trip of the First Lady, Grazina Krivickas, Lithuanian World Wide Daily", pasakė, kad šių merginų tarpe yra keletas lietuvaičių. Padaviau jai savo kortelę ir prašiau perduoti visoms, ypač lietuvaitėms, mano geriausius linkėjimus.

Iš ten vykome helikopteriais į Washington, D.C., vaikų poilsio stovyklą, 217 akrų žemės ploto prie miško ir Potomac upės. Vaikai nuo 9 ligi 15 metų amžiaus atvežami iš Washingtono ir apgyvendinami erdviose palapinėse su grindimis. Kariuomenės "Domestic Action" duoda reikalingus baldus, virtuvės, pirmosios pagalbos reikmenis ir savanorių pagalbą. Berniukai, su kuriais Washingtonas turi daugiau problemų, čia gyvena 7 savaites, o mergaitės tik 2 savaites.

Vaikai stovykloje mokomi praktiškų darbų, sportuoja, maudosi, žuvauja, krabauja (vėžiauja). Jų pagautas grobis, pagamintas duodamas priedu prie vakarienės.

Ponia Nixon įtraukė Baltuose rūmuose programoms atlikti įvairių meno šakų atlikėjus-menininkus, nuo op-

BALTŲJŲ RŪMŲ
ISTORINIAI PORCELIANO INDAI

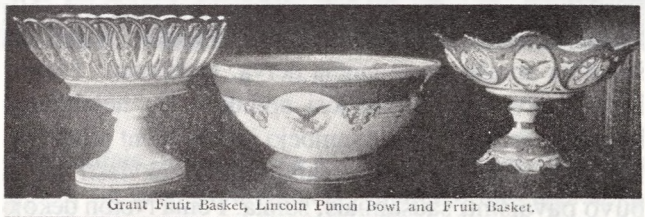

Grant Fruit Basket, Lincoln Punch Bowl and Fruit Basket.

Grant and McKinley China.

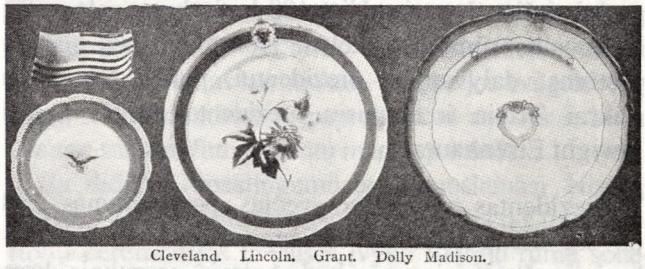

Cleveland. Lincoln. Grant. Dolly Madison.

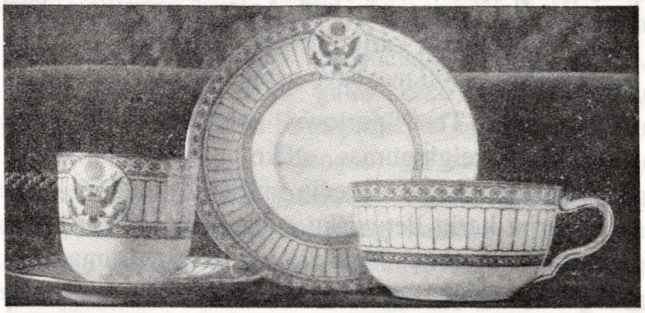

The Roosevelt China.

erų ligi Blue grass. Korespondentai turėdavo galimybės matyti įvairių spektaklių generalines repeticijas, kurios būdavo dažniausiai atliekamos dienos metu. Prie didesnių jos atsiekimų tenka paminėti, kad ponios Nixon daugiau negu kitų prezidentienių (daugiau negu spaudoje išpopuliarintos Jackie Kennedy) rūpestingumu buvo išpuošti Baltieji rūmai skoningu dekoravimu, antikiniais vertingais baldais ir kitais daiktais, kaip kad pastebi Baltųjų rūmų ir Valstybės departamento meno vertybių kuratorius Clement Conger ''The Washington Post'' 1984.3.16.

Prezidentas ir ponia Nixon ruošė priėmimus ne vien žymiems asmenims, svetimų valstybių prezidentams, bet taip pat ir vargšams; pvz. ''Halloween'' proga ponios Nixon į Baltuosius rūmus buvo pakviesta apie 150 paliegėlių, nesveikų (handicapped) vaikų 7-12 metų iš specialių mokyklų, prieglaudų, ligoninių. Negalintieji paeiti ar be kojyčių buvo vežami ratukais, kiti ėjo su rementais, su trumputėmis kojelėmis, be rankučių ir pan., kai kurie dėvėjo kaukes. Ponia Nixon kiekvieną atvykstantį pasveikino, pakalbino. Ji dėvėjo oranžiniai geltoną suknelę. Visi rūmai buvo padekoruoti Halloween emblemomis: raganos trinagėmis šakėmis maišė garuojančią dervą, juokdariai, Disney land ''gyvuliai'' sukinėjosi aplinkui. Tų nelaimingų berniukų ir mergaičių skambėjo juokas, bent porai valandų užmiršo jie savo invalidiškumą.Pakviesti vaikai buvo pavaišinti sausainiais, sunka. Ponia Nixon dėkojo ''gyvuliams'', juokdariams, šokėjams.Išvykstantys vaikai gavo dovanų po saldainių maišelį ir po balioną.

Prisimintinas Padėkos dienos priėmimas ruošiamas tiems Vietnamo karo invalidams ir sužeistiesiems, kurie tą dieną neturėjo galimybės savo namuose praleisti šios šventės. Virš 100 karių buvo pakviesti į Baltuosius rūmus su keletu juos globojusių slaugių pietums, dalyvaujant prezidentui, poniai Nixon, jų dukrai Tricia ir buvusio prezidento našlei, poniai Dwight Eisenhauer.

Prezidentas pasveikino svečius, paminėdamas, kad jis šią dieną ypatingai džiaugiasi savo svečiais — kariais. Jis prisimena, kad Antrojo pasaulinio karo metu, jam būnant kariuomenėje, jis jautėsi labai vienišas būdamas toli nuo savų namų.

Po pietų ''The Spurlows'' studentų grupė, kurių šūkis yra pareigingumas, atliko spalvingą programą. Korespondentai gavo svečių sąrašą. Žvalgiausi — gal rasiu tarpe karių lietuviškų pavardžių. Užtikau! Alan Vaskas SGT, gimęs Vokietijoje, Andrew Dumas Sp5, gimęs Chicagoje. Pasibaigus programai maišiausi tarpe išeinančių karių klausinėdama, ar kuris pažįsta vieną iš tų dviejų. Pro šalį ėjo akli vedini slaugių, kėdėse vežė jaunus vyrus be kojų, kiti ėjo pasiramsčiuodami rementais, ėjo sužeistais veidais, sužalotomis rankomis, bet vis neradau lietuvių. Prieš man išeinant į Pennsilvanijos gatvę, pamačiau priešais einantį, lazda pasiramsčiuojantį aukštą, liekną karį. Priėjusi ir vėl klausiu, ar jis pažįsta seržantą Vaskas? ''I am Vaskas''. ''Ar jūs lietuvis'' paklausiau. — ''Taip''. Mes žingsniavome iš Baltųjų rūmų kiemo į gatvę. Jis pasakojo, koks baisus tasai Vietnamo karas. Jam buvo peršauti viduriai ir koja. Išbuvo 20 mėnesių kariškoje ligoninėje Washingtone. Buvo išimta pusė pilvo ir vienas inkstas. Dabar jis bus paleistas į atsargą ir už poros dienų išvyks pas tėvus. Jam 25 metai, nevedęs, žada pradėti naują gyvenimą, studijuoti teisę.

Buvo tamsu. Palinkėjau sėkmės atsisveikindama, skubėdama namų link. Pūtė šaltas vėjas, atnešdamas tuščia gatve vis mažiau girdimus, neritmingus jo tolstančio žingsnius: tik, tuuk, tik, tuuk, tik tuuk . . .

Nejaukus jaudinantis įvykis buvo, kai Baltųjų rūmų bibliotekoje ponia Nixon įteikė prezidento skirtą ''Courage Award'' atžymėjimą buvusiam filmų aktoriui William Gargan. Ji trumpai nusakė baisios gerklės vėžio paliesto žmogaus stiprios valios ir kvėpavimo kontrolės atsiekimus, kuriuos demonstruoja važinėdamas į ligonines, suteikdamas vilties nelaimėn patekusiems. Jis pabučiavo prezidentienę ir jai dėkojo. Kalbant jo krūtinė kilnojosi, žodžiai buvo neaiškūs, šniokščiantys, džiaržgentys. Su juo drauge atvykęs Vėžio ligų draugijos pirmininkas siūlė korespondentams paklausinėti apie jo ligą, savyjautą, atsiekimus ir kt. Kai aš paklausiau, ar yra jo gerklėje įstatytas koks aparatas garsus paverčiantis žodžiais. Jis nusišypsojo, apžvelgė visus ir staiga nusirišo kaklaraištį, atsegė marškinių apikaklę, po kuria buvo kumščio didumo skylė. ''Jokio aparato!'' pasakė ir rodė kaip, giliai įkvėpęs orą jį kontroliuojamai iškvepia ir liežuvio judėjimo pagalba, atitinkamai prasižiodamas, sudaro žodžius. Jam buvo padaryta gerklės operacija ir teko paaukoti balsą ir kalbą, kad būtų išgelbėta gyvybė.

Prieš Kalėdas įdomu pamatyti išpuoštas šventėms Baltųjų rūmų sales ir kas metai vis kitokiu stiliumi padabintą didžiulę eglę Mėlyname salione. Visa tai prezidentienė aprodo korespondentams, fotografams. Ta proga, priėjusi prie ponios Nixon spaudos biuro direktorės, paklausiau, ar galėčiau poniai Nixon per ją įteikti lietuviškų kalėdinių papuošalų-šiaudinukų ar lietuviškų švenčių papročių aprašymą. Pasakė, kad ji mielai tai padarys. Tuo pasinaudodama, įteikdavau direktorei prieš šventes ar tai šiaudinukų, ar papročių aprašymą, ar prieš Velykas išmargintą velykaitį. Kiek-

PONIA P. NIXON
IR G. KRIVICKIENĖ
SU ANŪKAIS
DAINELE IR ALGIU
PENKIŪNAIS

KALĖDOS 1971

vieną kartą gaudavau iš ponios Nixon malonius padėkos laiškus. Čia pridedu vieno laiško kopiją.

The White House

December 22, 1971

Dear Grazina Krivickas,

I was delighted to have your fascinating booklet, "Lithuanian Christmas Customs," and very much enjoyed reading of their origin and preservation down the ages. You were most thoughtful to share with us this significant part of your personal heritage which you have so beautifully and interestingly recorded for the appreciation and enjoyment of others.

With gratitude for your most meaningful Christmas greeting and with our warm best wishes to you for a happy Holiday Season,

Sincerely,

Patricia Nixon

Kalėdų proga Baltųjų rūmų korespondentams ir jų šeimoms būdavo ruošiami kuklūs priėmimai. Svečiai galėdavo pamatyti priėmimų sales, Kristaus gimimo prakartėlę, o vaikai labiausiai domėdavosi, tarsi iš pasakų atkeltu Jonuko ir Gretutės nameliu, pagamintu iš sausainių ir saldainių bei pasivaišinti paruoštais skanėstais.

Kai kartą, nuėjusi su savo anūkais — Dainele ir Algiu Penkiūnais, norėjau juos nufotografuoti prie didžiosios eglės, tik man išsitraukus iš rankinuko foto aparatuką, priėjo vienas iš tų jaunų uniformuotų karininkų (Social Aid) ir maloniai pastebėjo, kad fotografuoti negalima, nors aš tai žinojau. Pasakiau, kad labai gaila. Anūkai jau ėjo stoti į eilę, kad pasisveikintų su ponia Nixon. Aš tuo tarpu prisiartinau prie jų ir pasakiau poniai Nixon, kad jiems būtų didelis džiaugsmas nusifotografuoti su prezidentiene. Ji pasakė: "Mielai, jeigu tik jūs turėtute foto aparatą". — "Aš turiu", pasakiau. Ten netoliese stovėjo tasai dailus karininkas. Užteko jos žvilgsnio, jis priėjo. Prezidentienė jo paprašė, kad anūkus ir mane drauge su ja nufotografuotų mano aparatuku.

Su dideliu rūpestingumu buvo ruošiamasi Nixonų dukters Tricia vestuvėms su Edward Finch Cox. Jungtuvių ceremonijos ir vaišės įvyko Baltųjų rūmų sode, kaip niekuomet nėra buvę anksčiau. Korespondentam buvo išduoti specialūs kredencialai su nurodymais, kurias vestuvių dalis galės sekti. 18 valstybių korespondentų vardai buvo paskelbti sąrašuose, tačiau nebuvo nei Sovietų sąjungos, nei satelitinių kraštų korespondentų vardų sąrašuose. Korespondentai daug teiravosi puotos ruošėją, daug kalbėjo ir rašė apie būsimą didžiulį 6 pėdų vestuvinį pyragą, net nustojo pulti laikraščiuose administraciją dėl vis nebaigiamo Vietnamo karo ir kitų negerovių.

Viceprezidento žmonos ponios Agnew suruoštame priešvestuviniame priėmime (Shower party) padovanojau būsimai nuotakai mažą lietuvių tautiniais drabužiais parėdytą lėlytę, prie rankutės pririšau kortelę "I am Lithuanian Doll". Iš Mrs. Patricia Cox gavau padėkos laiškelį, kad "Žavi lietuvaitė lėlė su rankomis pasiūtais drabužiais buvo labiausiai patraukli vestuvinė dovana".

Išvykimo į Austriją, Belgiją ir Sovietų sąjungą prezidento ir ponios Nixon išvakarėse ponia Nixon priėmė svetimų valstybių ambasadorių ir departamentų sekretorių žmonas ta proga suruoštoje arbatėlėje. Aš su korespondentėmis stojome už aksominės virvės ir stebėjome eilėje beeinančias pasisveikinti su prezidentiene viena už kitą gražiau pasirėdžiusias ponias. Jų tarpe buvo Lietuvos atstovo žmona ponia Kajeckienė ir Latvijos atstovo žmona ponia Dienbergs. Elegantiškiausiai pasirėdžiusi buvo Prancūzijos ambasadorienė Jaques Kosciusko-Morizet. Sovietų ambasadoriaus žmona į arbatėlę neatvyko.

Kai viešnios suėjo į valgomąjį pasivaišinti, korespondentės apstojusios klausinėjo ponią Nixon apie numatytą jos programą, ypatingai bebūnant Sovietų sąjungoje. Ji pasakė, kad lankys teatrus, muziejus ir vyks prie Juodosios jūros. Aš, priėjusi prie prezidentienės, palinkėjau laimingos kelionės, pastebėdama, kad skrendant į Sovietų sąjungą, jie galbūt praskris virš mano tėvynės Lietuvos, Sovietų okupuotos. Ji man paspaudė ranką ir pasakė: "Aš žinau, aš žinau ir man labai gaila". Kada prezidentienė nueina prie viešnių, tada ir korespondentės gali eiti pasivaišinti ir pakalbėti su viešniomis. Man buvo progos pasikalbėti su ponia Kajeckiene, kuri paprašiusi ponios Nixon, bent iš tolo mintimis perduoti linkėjimus pavergtai tėvynei ir ten kenčiantiems lietuviams.

Po jų grįžimo iš kelionės ponia Nixon jos suruoštoje apžvalginėje konferencijoje papasakojo savo įspūdžius. Kalbėdama apie Sovietų sąjungą, paminėjo, kad jai susidaręs liūdnas įspūdis gatvėje matytų žmonių veiduose prislėgtos nuotaikos ir baimės, stovinčių prie apytuščių krautuvių ilgose eilėse, norinčių ką nors nusipirkti. Visa tai sudarė nemalonų kontrastą to proletariato režimo, matant Kremliuje prabangą, žėrėjimą rūmų auksu ir krištolu bei perkrautus stalus puikiausiu maistu.

Watergate reikalu įtampa didėjo. Spaudoje kilo vis daugiau kaltinimų prezidentui, neužbaigiami, nekonkretūs Baltųjų rūmų spaudos sekretoriaus atsakymai į korespondentų paklausimus sudarė neramią nuotaiką. Prie Baltųjų rūmų rytų pusės durų pradėjo slinkinėti juodi limuzinai ambasadorių, departamentų sekretorių, kongresmanų, kuriuose iškilmingai važiuojantieji vengė kalbėti su paskui bėgančiais korespondentais, juos apipildami klausimais.

Atėjo graudi, visai šeimai gilių pergyvenimų diena. Prezidento atsisveikinimo kalboje su savo bendradarbiais, draugais jautėsi apgailestavimas, žlugimas, agonija.

Baltųjų rūmų pietinėje pusėje, kur paprastai vykdavo įspūdingos iškilmės, sutikimai atvykusių svetimų valstybių prezidentų, karalių, kur būdavo grojami prezidento ir svetimų valstybių himnai, kur žygiuodavo paradinėse uniformose su vėliavomis visų kariuomenės dalinių kariai, girdėdavosi dvidešimts vienas patrankos šūvis, išreiškiant pagarbą atvykusiam dignitoriui, aplinkui stovėdavo pakviesti svečiai mojuodami su vėliavėlėmis, valdžios pareigūnai sveikindami atvykusius. Dabar buvo tuščia, nyku. Pradėjo lynoti. Tuščioje aikštėje stovėjo helikopteris. Išėję du kariai tiesė raudoną taką-kilimą nuo Baltųjų rūmų ligi helikopterio. Šone su žinių agentūrų atstovų grupe stovėjau ir aš, tarsi laukdami spektaklio, kuris jau vyko. Iš šoninių Baltųjų

rūmų durų išėjo keli tarnai, jų tarpe du virėjai su aukštokomis kepurėmis, ponios Nixon spaudos viršininkė ir asmens sekretorė užverktomis akimis. Ant vežimėlio-platformos buvo kraunami lagaminai, ant kurių viršaus uždėjo narvelį su paukšteliu. Buvo slegianti tyla, kurią pertraukė duslūs žingsniai atžygiavusių dvidešimties kareivių grupė su šautuvais. Pagaliau išėjo prezidentas Nixon, greta jo ponia Nixon. Juos sekė būsimas prezidentas Ford su ponia Ford ir Nixonų dukterys su žentais. Spragsėjo foto aparatų mygtukai. Aplinkui buvo niūrūs žinių agentūrų vyrų veidai (vieni pikti, kiti liūdni) ir dauguma verkiančių korespondenčių, kai kas mojavo rankomis atsisveikinant. Prezidentas Nixon, lyg norėdamas atsakyti į susirinkusiųjų mojavimus, bandė nusišypsoti pamojuodamas ranka, atsisveikindamas. Staiga kažkas garsiai sušuko: "Reikėjo nemeluoti!" Ponia Nixon ėjo žiūrėdama tiesiai pakėlusi galvą į jų laukiantį helikopterį, lyg iš marmuro sustingusiu bejausmiu veidu. Lėtai visi lipo į helikopterį. Tylą pertraukė helikopterio ūžimas. Pradėjo suktis helikopterio sparnai, jis ūmai pakilo ir netrukus dingo migloje.

Ponios Nixon nei buvusio prezidento po to daugiau nemačiau. Tačiau nusiuntus jiems į La Casa Pacifika kalėdinį šiaudinuką, gavau ponios Nixon ranka rašytą mielą padėkos laišelį su geriausiais linkėjimais Naujiems metams.

Ponia Nixon su kilnumu išgyvenusi savo vyro 1974 m. rezignaciją ir grubias Watergate dienas bei 1976 metais ištikusį ją širdies priepuolį (stroke), pasitaisė, sustiprėjo fiziniai ir dvasiniai. Ji grįžo į privatų gyvenimą, praleisdama dienas su savo vyru, dukromis (Julie Eisenhover ir Tricia Cox) bei anūkais. Ji taip pat atsisakė pakvietimo 1983 metais vykti su savo vyru Richard Nixon į Kiniją.

(Bus daugiau.)

J. PAUKŠTIENĖ VAIDILUTĖS

JUDITA VAIČIŪNAITĖ

BALTOJ VIRŠŪNĖJ

Aš suklupau
baltoj viršūnėj kopų
ir nežinau, ar verkti man, ar kryštaut . . .
Vien marios ir dangus! Ir drėgnas vėjas
man neša tolimą žuvėdrų klyksmą.

Ir taip ramu
baltoj viršūnėj kopų!
Lyg pirmąkart išmokau atsikvėpti,
lyg pirmąkart be nerimo ir baimės
nuo aukštumos toli toli žvalgausi . . .

Ir taip šviesu
baltoj viršūnėj kopų! . . .
Lyg juodą raištį nuo akių nuplėšus,
ir žalios marios, begalinės marios,
ir kopos, ir dangus juose sutilpo . . . .

Aš suklupau
baltoj viršūnėj kopų
ir lūpas saulės bučiniams pravėriau,
ir tolumą erdvės svaigaus dvelkimo
dabar jau niekad niekad neužmiršiu . . .

MARGASPALVĖ PALETĖ

JADVYGA PAUKŠTIENĖ

AUTOPORTRETAS

Galvoju, ką rašyti. Pritepliojau pirmą puslapį, bežiūrėdama pro langą į mūsų čikagišką sniegyną. Tokios pat pusnys kaip ir kanadiškos. Vartau senas fotografijas. Tai buvo laikai jaunystės, neužmirštamos draugystės, brendimo ir siekimo . . .

Nuo rugsėjo mėnesio esu tikra pensininkė. "Enjoy your retirement freedom", tokie mano bendradarbių linkėjimai. Laukia atidėlioti darbai. Juose rasiu nusiraminimą ir paguodą. Jau treji metai, kaip ugnyje žuvo mano sūnus Kęstutis. Gabus jis buvo menui. Dažnai pažiūriu į jo aprėmintus kūrinius. Sukaupusi savo jėgas, bandau laisvas pensininkės valandas panaudoti prisiminimams apie meno studijas. Ne dėl to, kad būčiau šioje srityje kažin ką ypatingo nuveikusi, bet kad paminėti Kauno Meno mokyklos bei jos dėstytojų pastangas studijų siekiantiem jaunuoliam ir įtaką visuomenei.

Prisimenu ir savo šeimą. Atstatant Lietuvos valstybę, krašto gyvenime reikšmės turėjo ir amatai. Kaip buvo plačiai pagarsėjęs siuvėjas Rimša, taip ir mano tėvas Stasys Dobkevičius turėjo didelę medžio apdirbimo dirbtuvę, kuri aprūpino visas besikuriančias Kauno įstaigas baldais. Mano tėvo ir Rimšos įmonės buvo Donelaičio gatvėje viena prieš kitą. Būdama dar maža, prisimenu, kaip Rimša su širdgėla išleido savo sūnų į tolimus kraštus, vėliau tapusį garsiu dailininku Pietų Amerikoje. Mano tėvo dirbtuvėje šalia įstaigų buvo daromi ir privatūs baldai. Kaip anais laikais buvo mėgiama išraižyti ir išskaptuoti, šį menišką darbą atlikdavo mano tėvas savo rankomis. Mama, sesuo Aurelija ir aš visuomet gėrėdavomės jo visokiariopais sugebėjimais. Jis turėjo gabumų įvairiose meno srityse. Ypatingai gerai piešė ir tapė įvairius naminius gyvulėlius, kurių pas mus niekada netrūkdavo. Ak, kaip aš norėčiau dabar turėti tuos jo darbus, kuriuos dažniausiai išsiprašę išsinešdavo giminės ir draugai. Mėgo jis kolekcijonuoti senas knygas ir rusų realistinės tapybos kūrinius, kuriuos supirkdavo iš įvairių tautybių buv. valdininkų, kurie išvykdavo iš Lietuvos. Visa šita aplinka paliko manyje neišdildomą įspūdį ir vėliau daug prisidėjo prie mano meniško brendimo. Bet šis mūsų turtas greit pranyko, kai tėvas susimanė dar didesnės laimės paieškoti užjūryje. 1929 m. išemigravęs Brazilijon, už poros metų pasimirė. Kad mano mama sugebėjo neblogai piešti, patyriau, kai jau auginau savo dukrelę Gražiną. Mano nustebimui ji nupiešdavo prašomus gyvulėlius, pilnus išraiškos ir judesio. Prie meno

JADVYGA PAUKŠTIENĖ IR JOS KŪRYBA STUDIJŲ METU 1936

JADVYGA PAUKŠTIENĖ
SALDUTIŠKIO APYLINKĖ

1937

kultivavimo namuose prisidėjo ir prancūzas dekoracijų-architektas, kuris dirbo Kauno valstybiniame teatre ir pas mus nuomavo kambarį. Pas jį visada buvo įvairių piešinių, brėžinių, studijų, škicų. Viskas buvo taip įdomu paslaptinga . . .

Tėvui Brazilijoje mirus, mūsų gyvenimas pasikeitė. Mama sunkiai vertėsi. Persikėlėme į Šančius pas senelius, kurie turėjo mėsos krautuvę. Gimnazijos lankymas darėsi vis sunkesnis, bet vistiek stengiausi piešti viską, ką tik galėjau ir kada tik galėjau. Mano sesuo jau odontologijos studentė pradėjo mane įkalbinti stoti į meno mokyklą.

''Aušros'' gimnazijoje turėjau gerus ir patyrusius pedagogus. Piešimo mokytoja Irena Jackevičaitė-Petraitienė buvo gera dailininkė, baigusi mokslus Italijoje. Gimnazijoje ji davė savo mokiniam tvirtus pagrindus, kaip vartoti meno priemones, kaip komponuoti, kaip lieti akvarelę. Mokinių darbai būdavo įrėminami ir iškabinami gimnazijos koridoriuose. Tai buvo mano pirmasis pasiruošimas meno studijom.

Buvau miesto vaikas. Augau Kaune tarp lenkiškai, rusiškai ir žydiškai kalbančių kaimynų vaikų. Tėvo šeima — amatininkai, motinos — prekybininkai. Kaimo visai nepažinojau, tik artimas Kauno vasarvietes. Su kaimu arčiau susipažinau tik jau ištekėjusi už zanavyko inžinieriaus Kazio Paukščio. Tada jau buvau ketvirtame kurse. Suvalkija man nepadarė didelio įspūdžio, kaip kad buvau savo fantazijoje įsivaizdavusi. Viskas žema, plokščia. Senieji pastatai sukrypę, naujieji — be pagražinimų. Kryžiuose įkalti pirktiniai Nukryžiuotieji. Senos kapinaitės apleistos, o naujose visur matėsi cementiniai, be jokių pagražinimų šablonai. Namuose visur paprasta ir kuklu. ''Yra svarbesnių dalykų kaip menas'', pasakė užklaustas stambus ūkininkas. Jaunamartės audė tik paprastas, baltas drobes. Aukštaitijoje pamačiau didelį skirtumą. Ten daug romantiškiau, daugiau dėmesio skiriama savo gyvenimo aplinkai. Gamta gražesnė, žmonės nagingesni, pastatai dailiau išgražinti. Bet labiausiai man patiko pajūrio žvejų nameliai — tokie jaukūs ir spalvingi. Su tautodailės pagrindais daugiausia susipažinau pačioje Meno mokykloje, kurią plačiai iškeldavo dėstytojai: Varnas, Smetona, Ušinskis, Mikėnas, Jonynas. Visada jaučiau, kad esu sutapusi su savo laikotarpiu, man viskas buvo lietuviška ir sava.Visa tai neišdildomai įmanyje išliko iki šių dienų. Manyje lietuviškumas reiškėsi ne vien tik per tautodailę, bet per visą aplinką, kuri supo mane. Mane visada domino žmonių tipai, jų papročiai. Ne vien tik liaudiški, bet ir miestietiški. Net ir dabar savo kūryboje bandau panaudoti visa tai, ką esu įsijautusi iš praeities.

Kauno meno mokykla buvo įkurta tvirtais pagrindais, kurioje dėstė žinomi meno profesionalai. Išlaikiusi stojamuosius egzaminus, pradėjau studijas. Pirmajame kurse susirinko 60 studentų, paskaitų patalpos buvo prigrūstos. Norinčių siekti meno studijų buvo daug, bet po šešių metų baigėme tik trylika, dauguma dėl įvairių priežasčių nubyrėjo. Dėstytojai buvo gerai pasiruošę akademinės mokyklos pagrindais. Ta pačia linkme buvo dėstoma ir studentam. Tik vėliau grįžę iš užsienio stipendijantai, kaip Kalpokas, Jonynas, Mikėnas, Strolia ir kiti į mokyklą įnešė naujo vėjo ir išjudino iš akademinio sustingimo. Savo dėstytojus visi mėgome. Direktorius buvo geras meno istorikas ir pedagogas, Galdikas ir Vienožinskis mus imponavo kaip spalvingos asmenybės ir tapytojai, Janulis

KAUNO MENO MOKYKLOS MOKINIAI 1935

IŠ KAIRĖS: V. KOVALIAUSKAS, PERELIS, P. ŽVYNYTĖ, J. BUTKEVIČIŪTĖ, P. KRIVICKAS, M. MILINSKAITĖ-ANTONIENĖ, J. DOBKEVIČIŪTĖ-PAUKŠTIENĖ, V. STANČIKAITĖ-ABRAITIENĖ, DIREKTORIUS — J. ŠLAPELIS, J. RALKEVČIŪTĖ-STANKŪNIENĖ, M. KUZMINSKAITĖ, A. BALČIŪNAS, A. LAUKUTIS, J. RAČYLA, B. UOGINTAS.

— realistiniais portretais. Varnas, piešimo meistras, visada švilpaujantis, taisydamas mūsų darbus. Kalpokas — švelnus, kaip ir savo tapyboje, buvo visiška priešingybė gana grubiam ir vis rusiškus žodžius maišančiam Didžiokui. Jaunesnieji: Mikėnas, Jonynas ir kiti bandė įkvėpti mums tobulumo, darbštumo ir meniško pajutimo. Teoretinius dalykus įdomiai dėstė: Bičiūnas — piešimo metodiką, Krikščiūnienė — pedagogiką, Talmantas — lietuvių kalbą. Meno mokykloje veikė ir literatūros grupė, kur buvo neblogai pasireiškusių poezijoje.

Meno mokyklos Kalpoko tapybos klasę baigėme 1938 m.: Dobkevičiūtė, Milinskaitė, Pacevičiūtė, Ralkevičiūtė, Stančikaitė, Žvynytė, Labutis, Laukutis, Fledžinskas, Kovaliauskas, Perelis, Račyla, Uogintas. Meno mokykla buvo išganinga mergaitėm, nes beveik visos gavome stipendijas, man dar pridėjo už pažangumą. Tuo laiku darbą buvo galima gauti lengvai. Gimnazijose dėl trūkumo specialistų dar daug kur piešimą dėstė nekvalifikuoti mokytojai, todėl juos keitė jaunais profesionalais. Pasiūlymus mokytojauti gimnazijose gavau iš kelių vietovių. Taip pat Meno mokykloje buvo iškabinami įvairių taikomosios dailės pasiūlymai: plakatam, dekoracijom, iliustracijom, reklamom, prekių įpakavimui ir t.t. Buvo skelbiami ir įvairūs meno darbų konkursai. Dar būdama studente, talkinau vaikų žurnaliukui "Žiburėlis" savo iliustracijom. Kaune buvo įsteigtas Dailės salonas, kuriame buvo rengiamos parodos ir pardavinėjami menininkų kūriniai. "Marginiai" daugiausia rūpinosi tautodaile. Kartais ir valdžia paskelbdavo konkursines temas arba užsakydavo portretus. Su tapyba buvo kiek sunkiau, bet kai kurie menininkai, turintieji bohemiškų polinkių, stengėsi pragyventi tik iš savo kūrybos.

Nuo 1939 metų turėjau laimės gilinti studijas Paryžiuje, Academie de Beaux Arts, pas profesorių d'Espagnat. Šios paryžietiškos mokyklos su kauniške

KESTUTIS PAUKŠTYS KILIMAS

J. PAUKŠTIENĖ DUKTERS PORTRETAS, 1945

lyginti visai negalima. Jau pats Paryžiaus miestas, architektūra, muziejai ir pati prancūziška kultūra sudarė aukšto lygio menišką aplinką. Ši meno akademija yra paruošusi ne vieną pasaulinio masto dailininką. Čia buvo tikras internacionalas, nes studentai susirinkdavo iš viso pasaulio. Studijos buvo milžiniškos ir visada pilnos studentų. Darbus koregavo panašiai, kaip ir Kauno mokykloje. Profesorius dirbo su keliais asistentais, kurie jam padėdavo. Studijoje tempas buvo didelis, nes kasdien keitė modelius. Daug dėmesio kreipė į škicavimą. Tapyboje irgi reikėjo skubėti. Metų gale buvo rengiama su įvertinimu studentų darbų paroda. Man teko net trys pažymėjimai, du už tapybinius darbus ir už grafiką. Smagu, kad darbai buvo lietuviška tema. Baigiantiem mokyklą buvo suteikiama galimybė išstatyti savo diplominius darbus profesionalų dailininkų parodose. Visi žiemos studijų vargai baigdavosi milžiniškom ceremonijom. Buvo rengiama karnavalas, balius, laužas su muzika, dainom ir šokiais. Svetimšaliai turėdavo padainuoti savo dainas. Ir aš nedrąsiai padainavau "Du broliukai", bet visi gyrė, kad lietuviškos dainos gražios. Kauno Meno mokykloje tokių "kermošių" nebūdavo, bet jau ir mūsiškiai rengdavo metų pabaigos darbų parodas. Pačiame meno dėstyme gal didelio skirtumo nebuvo. Tik paryžietiška mokykla buvo žymiai didesnė ir turtingesnė. Naudos iš tų studijų turėjau daug, nes mano stilius įgavo daugiau drąsos ir laisvumo. Tačiau įgytą patirtį neilgai galėjau reikšti savame krašte. Likimas nuvedė į kitus kraštus, ir šeimos nelaimės kūrybinius kelius priblokė.

Parodų ruošimas yra labai įtemptas, varginantis ir nuostolingas dalykas. Kur visuomenė yra artimesnė menui, ten ir parodų rengimas vyksta lengviau. Mažesnėse vietovėse, kur net nėra tinkamos aplinkos, parodą surengti beveik neįmanoma. Todėl ir lietuviam menininkam reikia prisilaikyti didesnių vietovių. Parodose pradėjau dalyvauti jau nuo 1937 metų, kur Paryžiaus pasaulinėje parodoje laimėjau aukso medalį už kilimo projektą. Nuo tada iki šių dienų praėjo daug laiko. Kauno Meno mokykloje mes gavome akademinius pagrindus. Paryžiuje turėjau progos pasukti laisvesniu keliu. Žinau, kad nestoviu vietoje. Taip pat žinau, kad savo kūrybą atstovauju tik aš pati. Niekad nenustatau ribos tarp gabumo ir darbštumo. Ar tai būtų ekspresionistiniai ar abstraktiniai mano kūriniai, jie išplaukia tik iš manęs. Meilė ir atsidavimas menui lydi mane visą gyvenimą nuo anksčiausios vaikystės iki šių dienų.

J. PAUKŠTIENĖ PAMOKŲ RUOŠIMAS, 1959

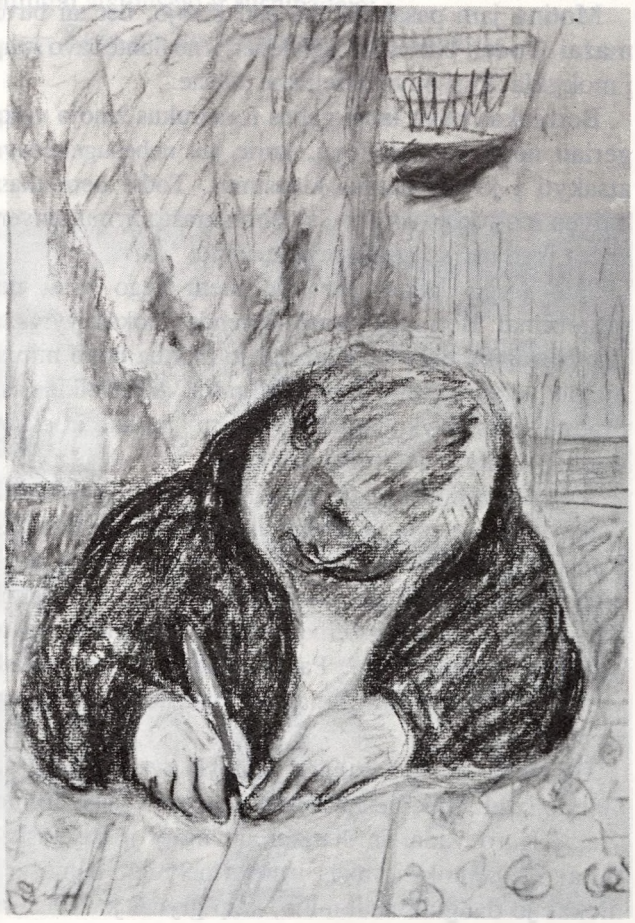

PASAKA

APIE ŽMOGŲ, KURIS

NORĖJO VISKĄ ŽINOTI

ZENTA TENISONAITĖ

Kartą gyveno vienas labai smalsus berniukas, kuris, visai mažas būdamas, jau ėmė motinos klausinėti:

— Pasakyk, mamyte, kas yra jūros dugne? Ar toli iki saulės ir mėnulio? Kur yra kelias į žemės vidurį? Kodėl žvaigždės mirga? Kur gyvena Dievas?

Motina jam pasakojo, ką pati žinojo, bet tai buvo mažai. Todėl, berniukui ugtelėjus, ji nusiuntė savo sūnų į mokyklą, kuri buvo dideliame mieste.

Berniukas buvo labai gabus ir netrukus žinojo viską geriau negu jo mokytojai, kurie jau nebesugebėdavo atsakyti į jo vis naujus klausimus. Todėl berniukas, baigęs mokyklą, išvyko į svetimo krašto žymų universitetą, kad dar daugiau surinktų žinių.

Tuo tarpu laikas per eilę metų bėgo visai nepastebimai. Berniukas buvo subrendęs mokslo vyras su jau žilstančia barzda. Kadangi jo motina buvo mirus, niekas nebetraukė jo į gimtąjį kraštą. Atsisveikinęs su draugais, jis išvyko keliauti po platųjį pasaulį ir ieškoti dar naujesnių ir negirdėtų dalykų.

Vėl prabėgo eilė metų, ir žmogus, kurį visas pasaulis vadino pačiu garsiuoju mokslininku, tyrinėjo iškasenas. Rausėsi į gilius urvus kalnuose. Lipo ant pačių aukščiausių kalnų viršūnių. Nėrė į jūros dugną, norėdamas pažinti ir atrasti visas žemės paslaptis. Jis mokėjo daug svetimų ir senų kalbų. Parašė daug vertingų mokslo veikalų ir buvo pats garsiausias mokslo vyras visame pasaulyje.

Daugelio kraštų karaliai ir valdovai kvietė jį pas save. Garsieji didžiųjų miestų universitetai siūlė jam garbingą vietą. Karo vadai ir diktatoriai viliojo jį pasakiškais turtais, bet mokslininkas į nieką nekreipė dėmesio ir niekas jo daugiau nedomino, kaip grynai jo mokslinis

J. PAUKŠTIENĖ PRIE RATELIO

darbas. Nenumaldomas žinojimo troškulys be atodairos vertė vis giliau gilintis į gamtos ir visatos paslaptis. Milžiniškais radioteleskopais tyrinėjo tolimuosius žvaigždynus. Kosminiu laivu keliavo po neribotos erdvės platybes ir atidengė nežinomus ir naujus žvaigždynus. Jis sutiko keistas ir nematytas būtybes, bet juo labiau jis gilinosi į mokslą, tuo labiau jis buvo nepatenkintas, nes jo nežinojimo ribos ratas vis platėjo.

Vėl slinko metai. Kartą, skrendant kosminiu laivu, kilo saulės vėjo audra. Mokslininkas turėjo nusileisti ant nepažįstamos planetos, kuri buvo smėlio dykuma. Akiratyje kilo aukštų kalnų viršūnės. Aštri oranžinė saulė negailestingai kepino, o oras virpėjo ir raibuliavo rodydamas keistus vaizdus. Mokslininkui visą laiką dirbant ir rašant storas mokslo knygas, laikas buvo prabėgęs visai nejučiom. Pats to nepastebėjęs, jis jau buvo gerokai pasenęs. Dabar toje karštoje dykumoje žmogus pasijuto nejaukiai apleistas. Sunkiai žengdamas per sausą smėlį, dairėsi į tolius, ieškodamas oazės ar gyvenvietės ženklų. Mirtinoje karščio tyloje ir

svaigdamas drebančiame ore, mokslininkas visai nebeteko orientacijos, tik tolimieji kalnai horizonte, paskendę virpančiuose rūkuose, viliojo ir kvietė į savo paslaptingą viešnagę.

Netikėtai akiratyje pasirodė baltais drabužiais apsirengęs moters pavidalas, kuris artėjo jo kryptim.

— Būk pasveikintas, Išminčiau, — tarė moteris, kurios veidas buvo pridengtas melsvu šydu. — Aš jau laukiau tavęs. Eime!

— Kas tu esi, Baltoji Ponia? — paklausė mokslininkas, kuris nudžiugo sutikęs gyvą būtybę toje negyvoje dykumoje.

— Aš esu Amžinosios Nakties Karalienė, — atsakė moteris, ir jos balsas suaidėjo kaip sidabrinis varpelis, palietęs nematomą saulės spindulių tinklą, kabantį ore.

Nustebintas jos pasirodymo, žmogus neklausdamas, sekė paslaptingą nepažįstamąją. Abu kartu jie stebėtinai greit pasiekė kalnus. Tik žmogus dabar pasijuto labai pasenęs, jo sąnariai atrodė sustirę ir kojos svėrė kaip švininis apavas.

— Aš pavargau — tarė jis.

Moteris nieko neatsakė, mostelėjo ranka ir staiga prieš juos prasivėrė kalnas, kurio vidus švytėjo vaivorykštės spalvomis. Sienos buvo pieniškai melsvas opalas, kurio tarpuose sužibėdavo, lyg žvaigždės, brangieji akmenys. Patalpa buvo maloniai vėsi.

— Sėsk ir pailsėk, — pakvietė moteris, rodydama auksinį suolą. Mokslininkas tylėdamas atsisėdo ir apsidairė. Jis buvo taip išvargęs, kad nei alkio, nei troškulio nebejautė, tik noras miegoti jį svaiginte svaigino.

Kas jį visgi dar labai nustebino buvo tai, kad jo visos parašytos knygos tvarkingai eilėse kabėjo ore, tarytum nematomose lentynose. Taip pat visi instrumentai ir įrankiai, mikroskopai, teleskopai, o net ir jo kosminis laivas plaukė milžiniškai plačios uolos ore.

— Keista, labai keista, — sušnabždėjo žmogus ir nustebęs žvelgė į svetimąją moterį. Jinai, tarytum atspėdama jo mintis, atsakė:

— Čia yra visas tavo gyvenimas ir darbas. Bet tu dar visko nežinai, — tyliai nuskambėjo jos savotiškai ramus balsas.

— Kas tu esi? — rimtai paklausė senasis mokslininkas.

— Aš esu Mirtis, — atsakė baltoji moteris. Jos maža, grakšti ranka atsargiai palietė jo seną veidą, nuslinko per kaktą ir pridengė akis.

— Miegok, Išminčiau . . .

Mokslininkas užmerkė akis ir pasijuto toks lengvas kaip plunksna. Staiga tarytum pakildamas į orą, laimingai atsidūsėjo ir sušnibždėjo:

— Koks gražus buvo mano gyvenimas . . .

J. PAUKŠTIENĖ

LAIVAI

LIETUVIŲ SODIEČIŲ MITYBOS PAPROČIAI

BR. ŠIMKIENĖ

LAUKNEŠĖLIS

Apie kultūrinį, socialinį ir ekonominį kurio nors krašto žmonių gyventą ar gyvenamą laikotarpį galima daug ką sužinoti vien tik iš to krašto žmonių mitybos papročių. Kaip ir kur gamino maistą, kokius produktus naudojo, kokiais patiekalais žmonės maitinosi? Mes savo lietuviškos virtuvės būdingų patiekalų ir papročių mityboje, taip pat ir tautinių savybių ieškome ne miestiečiuose, bet sodiečiuose — jų gyvenimo būde, papročiuose tradicijose.

Rašytoja Alė Rūta premijuotame romane — ''Pirmieji svetur'' visų pirma mums primena, kad baudžiavos laikais mažažemis lietuvis sodietis srėbė barščius, kopūstus užsikąsdamas rugine duona, kadangi pagrindinis kasdieninis tų laikų valgis ir buvo sriuba su duona. Tačiau per krikštynas ar vestuves pas turtingesnį jau buvo ant stalo kumpio, dešrų, sūrio, vėdarų . . . Svečiai valgė kumpio gabalą, užsidėję ant duonos riekės, nes dar neturėta visiems dubenėlių ir kitų valgymui reikalingų priemonių. Tais laikais sodiečių gyvenimas buvo varganas. Tik 20 a. pradžioje sodiečių ir miestiečių maitinimosi papročiai sparčiau keitėsi, virtuvė pagerėjo, paįvairėjo, susilygino ir priartėjo prie kitų kraštų, pažengė didelį šuolį kultūrėjimo linkme.

Vilniuje 1983 metais buvo išleista nauja virimo knyga ''Lietuvių valgiai'', kurią paruošė žinomos penkios agronomės-šeimininkės. Knygos pradžioje pažymėta, kad surinkti tradiciniai valstiečių valgiai, kurie buvo gaminami 19 a. pabaigoje ir 20 a. iki keturiasdešimtų metų, t.y. iki mūsų išvykimo iš tėvynės. Taip pat pažymėta, kad surašyti yra nebegaminami patiekalai, kurie buvo pamiršti, bet juos reikėtų vėl gaminti dėl tinkamo maistingumo. Žmonių mityba ir papročiai kinta, susidarius kitokiom ekonominėm ir socialinėm sąlygom. Netenka abejoti, kad bus išleista knyga ir apie dabartinę mitybą.

Kiekvieno krašto virtuvę, taigi ir lietuvių galima išskirti į kasdieninę ir šventinę. Skirtumas tarp jų gali būti viename krašte didesnis, kitame mažesnis. Kasdieniniai valgiai yra paprastesni, įprasti, dažnai gaminami, nesudėtingi, todėl greičiau paruošiami. Priešingai, šventiniai būna sudėtingi, neįprasti, ypatingi. Jiems pagaminti dažnai reikia pasiruošimo, žinojimo, sugebėjimo, daugiau laiko ir įvairesnių produktų.

Mūsų sodiečiai valgė tris kartus dienoje, o vasaros ilgomis dienomis keturis ir penkis kartus. Pagrindinis valgis dienoje buvo vėlyvi pusryčiai. Ryte atsikėlę žmonės, o ypač vyrai, išeidami į darbus tik šiek tiek užkąsdavo ir atsigerdavo pieno, kartais ir naminės kavos, pasigamintos iš pagruzdintų miežių ir cikorijos. Moterys iki pusryčių ruošdavosi po namus ir sodyboje. Tuo laiku paruošdavo pusryčius ir net dažnai valgį pietum, sutaupydavo laiką ir atlikdavo kitus namų ruošos darbus. Pats sunkiausias darbas buvo duonos kepimas, kuris pasikartodavo vieną ar daugiau kartų per mėnesį. Pusryčiam buvo gaminami sotūs valgiai, įvairūs blynai, skryliai, virtiniai varškėčiai, bulvinis plokštainis (kugelis), įvairios bandelės, bulvinės ir kitokios košės, bulvinės šutynės ir visokie kitokie ūkiški valgymai. Tuos patiekalus valgė su įvairiais mirkalais, paruoštais iš taukų, varškės ar rūgusio pieno. Be to, dar buvo valgoma kuri nors pieniška sriuba, kartais mėsiška, jei tokia buvo verdama rytais pietums. Ne visoje Lietuvoje buvo tie patys valgiai ir papročiai. Pvz. žemaitės pusryčiam dažniausiai virdavo įvairias košes,

o klaipėdiečiai kai kur pusryčiaudavo jau miestietiškai — gėrė kavą su duonos, ragaišio, sviesto, sūrio ar dešros užkanda.

Pietum valgydavo jau iš ryto dažniausiai išvirtas ir pašildytas sriubas su lašiniais ar mėsa. Taip pat suvalgydavo likusius nuo pusryčių ar šviežiai paruoštus pusrytinius valgius. Žemaitės pietums dažniausiai virdavo šviežią valgį. Mėgiamos sriubos buvo: bulvienė, kopūstai, lapinė, pupelių, rūgšti bulvienė, vasaros metu šaltibarščiai, vaisių sriubos, bulvės su užtrintu ir rūgusiu pienu ir kitokie valgiai. Su mėsos patiekalais buvo valgomos bulvės, rauginti kopūstai, rauginti ir švieži agurkai, ropės, ridikai, svogūnų laiškai, o vėlesniais laikais jau ir lapinės salotos, pomidorai ir kitos daržovės. Visada buvo valgoma ir duona, kad būtų sočiau ir ekonomiškiau. Duonos visiems, kas norėjo, paprastai atriekdavo pats šeimininkas.

Po pietų, ypač vasaros ilgomis dienomis, būdavo maža darbų pertrauka — poilsis ar pogulis. Pailsėję ir numiegoję vėl kibdavo į darbus iki pavakarių pertraukos. Jei darbai vykdavo laukuose, pavakarius nunešdavo arba patys nusinešdavo kartu su šalto vandens ąsočiu, paskaninto duonos plutelėmis arba obuoliais. Pavakariai buvo duodami pagal metų laiką — nuo gandrų atskridimo iki jų išskridimo. Pavakarių gerumas priklausė nuo darbų svarbumo ir nuo šeimininkės duosnumo bei išdidumo. Dažniausiai pavakariams buvo duodamas ragaišis, sviestas, varškė, sūris, blynai, kiaušinienė su lašinukais ir kiti lengvi užkandžiai. Į laukus nešamą maistą sudėdavo į molinius, seniau į medinius indelius, vad. lauknešėlius, o sviestą ir varškę sudėdavo į medinę vagonę. Maisto nešiojimas ar net vežiojimas į laukus buvo būtinas, ypač baudžiavos laikais. Vyrai išeidavo su savo jaučių jungu dirbti į dvarą ne tik visai dienai, bet kartais ir keliom dienom. Jaučių nevarinėdavo atgal į namus, bet leisdavo jiem vietoje paėsti ir pasilsėti.

Vakarienei buvo valgomas lengvas ir greitai paruošiamas valgis, dažniausiai įvairios pieniškos sriubos su tešliniais leistinukais, pagamintais iš kvietinių ir kitokių rupių miltų. Į geldą būdavo įpilama numatytas kiekis miltų ir, nuo pakraščio drėkinant, pirštais buvo voliojami ir gnaibomi įvairūs gumuliukai. Šiais laikais tešla yra tarkuojama, nes tai pagreitina darbą. Kitos sriubos buvo gaminamos su bulviniais kukuliais, lakštinais pagamintais su krekenomis, kiaušiniais, bulviene, daržoviene, kruopomis ir kt. arba virtos bulvės su rūgusiu pienu, varške ir kitais priedais.

Sodiečių maitinimui didelės įtakos turėjo metų sezonai. Pats turtingiausias metas, žinoma, yra ruduo, kada po vasaros sunkių darbų būna vėl pripildyti šviežio maisto aruodai. Todėl užtarnautas buvo ir paprotys seniau švęsti darbų užbaigimo ir derliaus šventę. Senovėje lietuviai, rašo istorikas S. Daukantas, ypatingai švęsdavo derliaus šventę, susirinkdavo apylinkės žmonės į žinomą vietovę, linksmindavosi, vaišindavosi, neužmiršdami betgi ir geradarės gamtos galybių, leidusių apsirūpinti maisto atsargomis. Maistas anuomet buvo labai branginamas, nes kartais žmonės dėl karų, gamtos nelamių ir sunkios baudžiavos jo pritrūkdavo ir kentė badą. Tokiais sunkiais laikais tekdavo valgyti ir vadinamą beralinę duoną, iškeptą su pelais. Tokia duona raikoma byrėdavo iš kur kilo ir pavadinimas.

Kitos su darbais siejamos pramogos, o ypač kai dar buvo gyvenama kaimuose, būdavo organizuojamos talkos, kur vieni kitiems pagelbėdavo nudirbti skubius ir daugiau darbo rankų reikalaujančius darbus, kaip kūlimas, linų apdorojimas ir kt. Talkininkus reikėdavo geriau pamaitinti, todėl šeimininkės pasirūpindavo geresnio maisto. Kartais paskersdavo kokį gyvulį, iškepdavo ragaišio, pasidarydavo alaus, giros, nes po darbo jaunimas mėgdavo dar ir pasilinksminti, padainuoti ir pašokti. Užbaigus rugiapiūtę, jeigu pėdų rišėjos atnešdavo į namus iš rugių varpų nupintą ir rugiagėlėmis papuoštą vainiką, šeimininkas turėdavo visus pavaišinti.

ŠEIMININKĖ

Vasaros metu sodiečiai mažiau valgė mėsos, nes atsargos būdavo besibaigiančios. Todėl maistą papildė pieno produktais, šviežiomis daržovėmis, vaisiais, uogomis, retkarčiais žuvų ir grybų valgymais. Daugiausia mėsos valgydavo prasidėjus gyvulių skerdimui. Rudenį — šviežią avieną, vėliau kiaulieną iš kurios pasigamindavo dešrų, vėdarų ir kitokių skanių patiekalų. Todėl laikotarpis tarp Kalėdų ir Gavėnios buvo vadinamas "mėsėdis". Tada ir piršlybos pagyvėdavo. Piršliai nujausdami, kur gaus daugiau dešrų su kopūstais užvalgyti, pasikinkę bėrį į roges, pasipuošę žvangučiais, mėgdavo pavažinėti pakiemiais. Seniau po "mėsėdžio" sekdavo griežto pasninko dienos be mėsos ir be pieniškų produktų. Todėl valgis būdavo liesas, pritaikytas tartum sulieséjimui. Žmonės maitinosi silkėmis, jei kas galėjo jų nusipirkti, džiovintomis žuvimis, bulvėmis su aliejumi, kanapine, raugintomis daržovėmis. Maistą paskanindavo svogūnais, grybais, džiovintais vaisiais, aguonomis, kmynais, riešutais, kisieliais ir kt. Gavėnios laiku iš pieno darydavo sūrius, kitą supilstydavo į didesnius indus vėlesniam naudojimui. Šiais laikais tokio griežto režimo prisilaikyti jau nebereikia.

Sodiečiai valgydavo gryčiose ar trobose, kur ir valgis buvo ruošiamas. Stalas skiriamas valgymui ir darbui, kito stalo ir nebūdavo, visada stovėjo galiniame gryčios kampe arba prie išorinės sienos Žemaitijoje. Už stalo prie sienų visada stovėjo du ilgi suolai, kiti du mažesni nuo gryčios pusės. Vyrai sėdėdavo užstalėje, moterys priešingoje pusėje. Vasarą kartais valgydavo lauke, stalą pasistatę pavėsyje, norėdami pabėgti nuo šilumos ir musių. Tais laikais valgymui tebenaudojo molinius dubenis, rečiau metalinius emaliuotus ir medinius bei metalinius šaukštus. Kai kur srėbdavo sriubas mediniais šaukštais iš vieno dubens nulaistydami stalą. Apie 20 a. pradžią toks valgymo būdas ėmė nykti, ir dažnoje sodyboje jau buvo vartojama šakutės ir peiliai. Valgomo stalo tvarka ir valgančiųjų aprūpinimas indais bei stalo įrankiais priklausė ne tiek nuo ekonominių nepriteklių, kiek nuo šeimininkės apsišvietimo. O tokių apsišvietusių šeimininkių vis daugėjo, kurios priversdavo ir kitus šeimos narius praktikuoti pažangesnius papročius.

IŠ SENESNIŲ PATIEKALŲ. Kopūstų sriuba su mėsos kukuliais. Reikalinga: kopūstas, porą bulvių, gera malta jautiena, prieskoniai. Pavirinti supiaustytą kopūstą, paskui sudėti kubeliais piaustytas bulves ir mėsos kukulius, paruoštus su prieskoniais (pakepintas svogūnas, mirkyta piene pyrago riekė, kiaušinis, druska, pipirai). Viskas greitai išverda. Užbaltinimui tinka rūgšti grietinė.

TRINTŲ GUMULIUKŲ SRIUBA. Reikalinga: vienas puodukas miltų (rupių ar maišytų), vienas kiaušinis, pienas, sviestas, vanduo, druska. Kiaušinį išplakti su porą šaukštų vandens, įberti druskos ir su miltais suminkyti kietoką tešlą. Rupiai sutarkuoti ar kitokiomis priemonėmis susmulkinti. Trupinius sudėti į verdantį vandenį ir pavirinti penkias minutes. Supilti pieną ir pakaitinti, prieš valgant paskaninti sviestu.

DUONINĖ SRIUBA. Reikalinga: ruginė juoda duona, džiovintos be kauliukų slyvos arba razinos, cinamonas, cukrus, truputis miltų. Slyvas pamirkius gerai nuplauti ir pridėjus cinamono pavirinti. Kai suminkštės, sudėti gabaliukais supiaustytą duoną, truputį vandenyje išleistų miltų ir pagal skonį cukraus, jei reikia, įdėti truputį druskos. Valgoma šilta ir šalta. Supylus į lėkštę, uždėti šaukštelį rūgščios grietinės.

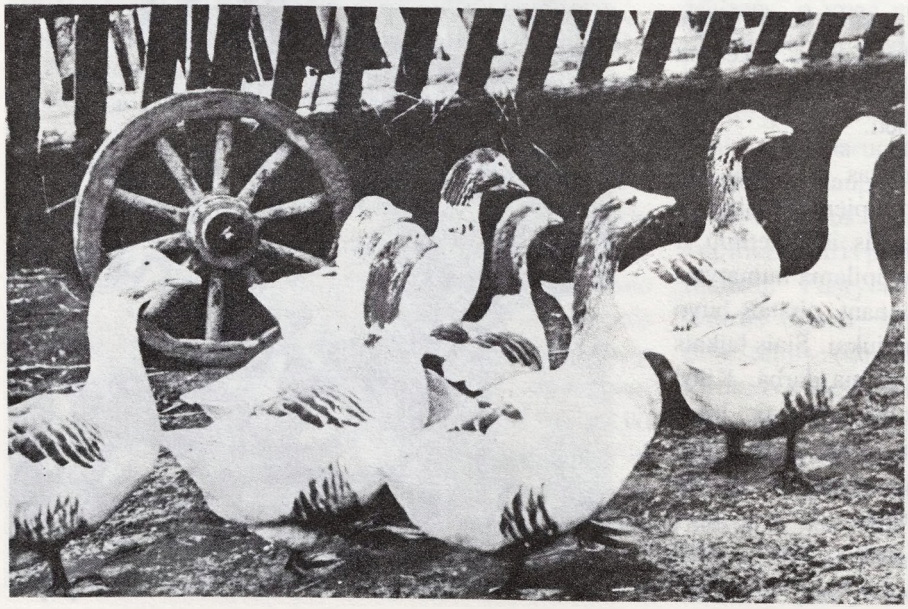

KAIMO VAIZDELIS

BALTOS VĖLIAVOS

A. TYRUOLIS

"Baltos vėliavos" — naujausias rašytojo Jurgio Gliaudos romanas, kurį išleido "Nidos" leidykla Londone. Romane pavaizduotas jauno lietuvio, gimusio Amerikoje iš dar bene prieš Pirmąjį pasaulinį karą imigravusių tėvų, gyvenimo kelias. Kartu keliama ir mišrios šeimos problema. Iš vienos kitos užuominos romane lyg būtų galima spėti, kad romanas parašytas jau kiek anksčiau, tik išspausdintas dabar.

Savo pergyvenimus nuo pat vaikystės ir ankstyvos jaunystės pasakoja vyriausias romano veikėjas Viktoras Garolis. Kone visas jo pasakojimas ir daugelis pergyvenimų atmiešti gera humoro doze.

Tėvui anksti mirus, o motinai ištekėjus antrąkart už laidotuvių direktoriaus, Viktoras dirbo Patėvio pagalbininku. Sportuodamas, bežaisdamas tenisą, susipažino su lenkaite Norma Vozniak. Dėl nenumatytos "bėdos" turėjo ją vesti anksčiau nei manyta.Greit susilaukė dviejų sūnų Povilo ir Petro, kurių vieną uošvis Vozniakas pavadino "litvaku", o kitą "polaku". Tapęs Vozniako skerdyklos inspektorium, Viktoras Garolis Maisto darbuotojų susivienijimobuvo įgaliotas unijai atstovauti Atlantic City suvažiavime. Tom pareigom jį išgarsino jo pasiūlytas "automatiškų kavos virduliukų" projektas. Skrisdamas lėktuvu susipažino su stiuardese lietuvaite Birute, kuri padarė tokį įspūdį, kad jau buvo benusimaunąs vestuvinį žiedą. Niekad nebendravęs su lietuviais, iš karto suėjo su lietuvaite. Ji gal juokais prasitarė, kad jis tiktų būti senatorium, ir ta mintis jam jau nedavė ramybės. Tai sudomino ir uošvį Vozniaką, jis parduosiąs daugiau lenkiškų kumpių! Perėjęs dirbti į Maisto darbuotojų susivienijimo centrą, Viktoras Garolis buvo pasiūlytas kandidatu į valstijos kongresą šūkiu "Nugalėjimas Nugalėtojui" (Victory for Victor!). Nors Vozniakas Viktorui užpirko milžinišką lentą su reklama, kelią į valstijos kongresmanus pastojo amerikiečiai Smith ir Brown, ir Garolis liko trečioj vietoj. Vozniakui žuvus begelbstint veršiukus per potvynį, Viktoras per žmoną paveldėjo milžinišką skerdyklą ir turbūt į jau nebegalvojo apie politinę karjerą.

Romano fabula nesudėtinga, bet vietom ji kiek praplėsta, įsileidžiant į pridėtinius pasakojimus ar pridedant kokį antraeilį epizodą, pvz. apie premijavimų anatomiją. Bet kai kurios situacijos, kaip pvz. santykis su Birtute, lieka ir ne visiškai išvystytos, lyg ir siekiant romano pusiausvyros.

Vyriausio romano veikėjo Viktoro Garolio gyvenimas ir karjeros siekimas čia parodyti daugiausia iš humoristinės pusės. Ypač tas jam skirtas šūkis "Nugalėjimas Nugalėtojui" įneša nemaža komiškumo. Jo pasipiktinimas dėl palaidumo morališkai jį patį ne labai kuo pateisina, kai ir pats tai negerovei buvo pasidavęs. Jo žmona Norma nėra linkusi į etniškumą, bet etniniu atžvilgiu ir jis pats ne per daug sąmoningas, nors dar gaunąs kokią lietuvišką knygą ar laikraštį, bet jų jau nepaskaito. Etniškumas visai išblanksta, jam palaipsniui įsijungus į ekonominio gyvenimo srautą. O jo uošvis Vozniakas dar tebėra pilnas unijinių idėjų, kurias betgi laikas irgi greit nušlavė, nes jau ir duktė Norma po tėvo mirties atsisakė reklamuoti lenkiškus kumpius. Gal tik viena Birutė, susiradus "savo žmogų", išliks artimesnė etniškumui — lietuvybei. Autoriui, be abejo, rūpėjo parodyti, kas lieka iš etniškumo mišrioj šeimoj.

Romanas persunktas humoristinėm nuotaikom, ir tas humoras ne kartą susijęs su aforizmu, kaip pvz.: "Gyvenimas turi būti įvairus ir skandalingas, kitaip joks gyvenimas" (p.14), "Tu turi pridėti bent dvidešimtį svarų, kad svoris būtų vienas iš įtikinimo veiksnių, kada tu stoji prie pulto" (p.212), "Medikų reikia bijoti, tai laidotuvių namų patys priešakiniai talkininkai, tai laidotuvių namų kadrų avangardas" (p.241). Apie šeimos nesantaiką "animistas" Apolinaras taip samprotauja: "Kartais būna ir tai: žmonių kūnuose susitinka sielos, kurių viena prieš tai viešėjo šuny, o kita katės kūne. Kaip jos sutaps? Pagalvok logiškai, kaip tokios sutaps? Todėl ir nesantaika . . ." (p.54).

Autorius, parašęs jau keliolika romanų, turi savo stilių, savo kalbos išraišką. Jo dialogai atitinkamai priderinti prie veikėjų, nors vietom į veikėją persiduoda ir paties autoriaus stilius. Kalbos atžvilgiu čia yra ir autoriui būdingų žodžių, kaip dvelksnys, stumdesys, šuksnys ir kt., arba sudėtinių posakių, kaip koncepcijos procedūra, asimiliacijos vėtros, politinis firmamentas ir kt. Autorius, žinoma, nebus atsakingas už savo veikėjo kalbą, kai pasakoma: sugavo praktišką klausimą ir pan., arba kai parašoma: nuostalgiškai (vt. nostalgiškai), nuopolis (vt. nuopuolis), įžulus (vt. įžūlus) ir pan. Kai kas iš šių dalykų priskirtina ir korektūros riktams.

Jurgis Gliauda. **Baltos vėliavos.**
Romanas. London, Nida, 1984. 275 p.
Knygos kaina £6.00

PRAEITIES VAIDMUO DABARTYJE

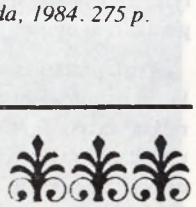

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Vienoje knygoje užtikau tokią įdomią mintį: "Praeitis yra tik tada reikšminga, kai ji randa savo vietą dabartyje". Susimąsčiau ir supratau, kad jau ilgokai apie tą temą galvojau, ieškodama mūsų santykio ir ryšio su pareitimi suformulavimo, ir tame sakinyje radau atsakymą.

Nostalgija yra natūrali žmogiškosios psichikos dalis. Dideli pasikeitimai gyvenime, ypač savo gimtojo krašto netekimas, dažnai ją sustiprina iki tokio taško, kad ji dominuoja jausmus, užgniaužda gyvenimo tėkmės reikalavimus ir palikdama žmogaus būtiną reakciją į dabartį nuošaliai. Jei cituoti taip dažnai kartojamus mūsų himno žodžius, kad "iš praeities tavo vaikai te stiprybę semia", tai aišku, jog didingos praeities prisiminimas yra jėgų, paskatos ir įkvėpimo šaltinis. Tą puikiai žinojo aušrininkai, ignoruodami beviltiškai juodą

tautos dabartį, jai priešpastatydami didžios praeities pavyzdį ir tuo sukeldami norą kovoti ir atkurti buvusią didybę. Reiškia, praeitis, kurioje randama jėgų, reikalingų kovoje už savo tautos laisvę ir nepriklausomos valstybės atstatymą, yra prasminga prisiminti. Tačiau paskutiniuoju metu mūsų spaudoje pradeda dominuoti archyvinė medžiaga, periodikai teikianti belaikį įspūdį, nepristatant kadaise veikusių organizacijų ar buvusių įvykių dabarties perspektyvoje. Prisiminimai, metraštinė medžiaga, nesiriša su dienos aktualijomis, visi .ai nesiderina su periodinės spaudos paskirtimi, padarant ją statišką, nuobodžią, atgyvenusią. Tenka skaityti savaitraščiuose praeitų dienų prisiminimų nagrinėjimą (prisiminimai iš rezistencijos metų ir t.t.). Ar tai patrauks skaitytoją, kuris gyvena šių dienų komplikuoto gyvenimo sūkury ir dažnokai ieško mūsų pačių pasisakymų kuriuo nors mus visus liečiančiu konkrečiu reikalu, kaip rinkimais, gyvenamo krašto politika, socialinio aprūpinimo klausimais. Gyvenimas verda aplink visose srityse. Rašomos naujos knygos, kuriamos naujos muzikos srovės, statomi nauji teatro veikalai. Mūsų jaunimas, kuriuo rūpinasi kiekviena lietuvė motina, stovi dviejų pasaulių, dviejų kultūrų sankryžoje. Reikia duoti patarimų, kaip neprarasti pusiausvyros. Į namus veržiasi moderni muzika ir kompiuteriai, naujojo pasaulio idėjos, neigiamos ir teigiamos. Ar mūsų spauda į tuos klausimus reaguoja? Ir jei apyjaunė motina nesisieloja, kaip vienam ar kitam mūsų rezistencijos dalyviui atrodė praeities įvykiai jų prisiminimuose, tai ji neturi ko pasiūlyti savo prieaugliui pasiskaityti, kad mūsų spauda pereitų į jaunesnių gentkarčių rankas.

Yra praeityje dominuojančių įvykių, kurių pamiršti negalima. Bet ir apie juos reikia rašyti santūriai, visų pirma aiškiai nurodant rašymo tikslą: pagarbą tautos didvyriams, kurių darbai keitė mūsų istorijos kryptį ar pasauliui priminė mūsų tautos tragediją nepriklausomybės kovų savanoriai, partizanai ir šių dienų Sibiro kankiniai. Šv. Kazimiero įspūdingas minėjimas ir sugebėjimas sudominti mūsų jaunimą prasmingai praeities istoriniam momentui rado vietą šiandieną. Tokių pavyzdžių galima suminėti ir daugiau. Tačiau ginčai dėl buvusių asmeniškų, subjektyviai (kas yra natūralu) parašytų prisiminimų yra tik pylimas iš tuščio į kiaurą. Lygiai taip pat atrodo mūsų moterų organizacijų praeities darbų ilgi aprašymai. O kur dabartinė moteris? Ar ne tiesa, kad mūsų moterys jau išėjo į platų gyvenimą, nuo šoferiavimo iki profesijos, nuo visuomeninės veiklos iki politikos? Nejaugi nenorime pažvelgti faktams į akis, vis dar susitraukiant, kaip tos sraigės, į savo dirbtinai fantazijoje pastatytus, belangius namelius? Moters moteriškumas yra amžinas, kaip amžini yra motinos ir žmonos uždaviniai. Tačiau tų idealų ir uždavinių vykdymo forma yra pagrindinai pasikeitus, ir to pasikeitimo nematyti negalime, jei nenorime, kad didėtų gentkarčių spraga ir kad suskiltume į dvi nebesujungiamas dalis. Vienoje dalyje liktų tos, kurios yra linkusios viską matyti tokiomis pačiomis akimis, kaip buvo matoma prieš 40 ar net 50 metų.Kitoje dalyje formuotųsi karta, kuri, kaip antitezė, bekompromisiniai atmes viską, kas buvo praeityje, jau nebeskiriant, kas reikia pasisavinti ir kas ne. Kitaip sakant, toji dalis atmestų viską, nes pirmoji nepersiėmė niekuo, kas, laiko reikalavimams iškilus, buvo būtina ir reikalinga.

• MOTERYS PASAULYJE

JANINA SIMUTIENĖ

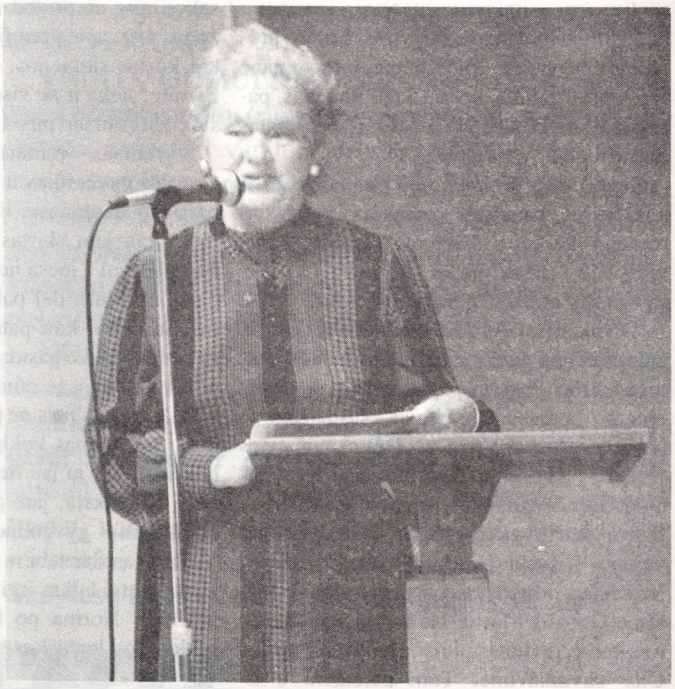

Janina Simutienė Lietuvių Moterų Klubų Federacijos garbės narė kalba iškilmingos vakarienės metu 1984 m. spalio 27 d., New Yorke

IŠ MANO APLINKOS

JANINA SIMUTIENĖ

Mums visiems rūpi, kad pasaulis neužmirštų Lietuvos ir mūsų kenčiančios tautos. Mano vyro pareigų dėka man tenka būti arčiau viso pasaulio valstybių keliaujamo kelio, kuriuo protarpiais ir mes pakeliaujame, primindami pasaulio valstybėms, kad štai Lietuva tebėra gyva ir tebekruta tarptautinėje arenoje.

Kadangi dauguma jūsų gerai orientuojatės tarptautinio santykiavimo dalykuose, tai leidžiu sau papasakoti, kaip man, vienai iš jūsų, susidaro proga mūsų trispalvę paplazdenti tarptautiniame pasaulyje. Žinoma, šio vakaro mūsų pašnekesys gal ir visai nebūtų įvykęs, jei ne mano išsitarimas jūsų pirmininkei p. Noreikienei apie mano santykiavimą su kitų valstybių atstovėmis. Ji nusprendė, kad mano patyrimai gali būti

įdomūs ir jums, todėl ir pakvietė mane šiam pašnekesiui.

Norėčiau pradėti, nupiešdama savo aplinkumos foną.

Tarptautiniam valstybių santykiavime įvairias roles atlieka visa eilė diplomatinių ir konsularinių pareigūnų, kaip ambasadoriai, įgalioti ministeriai, konsulai, konsulariniai agentai ir įvairiausių sričių attaches: kultūros, spaudos, prekybos, informacijos ir karo. Tarpvalstybiniame santykiavime pagrindinė rolė priklauso ambasadoriams, įgaliotiems ministeriams ir diplomatiniams atstovams, kurių žinioje yra konsulai ir jau minėti įvairių sričių attaches. Ambasadoriai, įgalioti ministeriai ir diplomatiniai atstovai paprastai reziduoja atstovaujamų valstybių sostinėse, tuo tarpu konsulai — įvairiuose miestuose o ne sostinėse.

Kalbant apie konsulus, reikia neužmiršti ir garbės konsulų, kurie mūsų sunkioj padėty atlieka gana svarbią rolę. Kadangi konsulatų išlaikymas yra surištas su didelėm išlaidom, tai mažesnės valstybės nepajėgia išlaikyti karjeros konsulų visuose pasaulio miestuose. Toji spraga užpildoma garbės konsulais. Jais parenkami tos šalies pasiturintys piliečiai, kurie sutinka jiems patikėtas pareigas atlikti be atlyginimo. Prieš okupaciją Lietuva irgi turėjo visą eilę garbės konsulų daugelyje valstybių. JAV-ėse Lietuva, be pasiuntinybės Washingtone, turėjo du karjeros konsulatus — New Yorke ir Chicagoje ir du garbės konsulatus — Bostone ir Los Angeles. Dabar yra likęs tik vienas karjeros konsulatas New Yorke ir du garbės konsulatai — Chicagoje ir Los Angeles.

Dabar pakalbėsime, kaip konsulatai santykiauja su sostinės ir savo atstovaujamo miesto įstaigomis. Su sostinės įstaigomis santykiavimas vyksta per savo ambasadas ir pasiuntinybes, o su vietinėmis — betarpiai arba per specialias tam reikalui sukurtas įstaigas. New Yorkas ta prasme yra ypatingas miestas, nes šalia 100 konsulatų jame yra ir 154-rių valstybių ambasados prie Jungtinių Tautų Organizacijos. JAV-bės irgi čia turi savo ambasadą. Ta prasme New Yorko miestas yra pasaulio sostinė, kurios vadovybė tiesioginiai santykiauja ne tik su konsulatais, bet ir su ambasadomis. Turbūt nustebsite išgirdę, kad New Yorke gyvena ir dirba per 30,000 svetimų valstybių įvairaus rango diplomatų, konsulų ir attaches.

Santykiavimui su ambasadom ir konsulatais New Yorke miestas turi specialią įstaigą — NEW YORK CITY COMMISSION FOR THE UNITED NATIONS AND CONSULAR CORPS. Prie to New Yorke reziduojantys konsulai turi savo organizaciją — SOCIETY OF FOREIGN CONSULS IN NEW YORK, o konsulų žmonos irgi turi savo organizaciją — CONSULAR WOMEN'S CLUB OF NEW YORK, kuriai ir aš priklausau, o mano vyras priklauso konsulų draugijai.

Ką vyrai savo draugijoje veikia, žinau tik tiek, kad jie kiekvieną mėnesį turi vadinamuosius lunšus-pietus su susirinkimais ir pokalbiais. Mano gi tema yra papasakoti, ką veikia moterys.

Konsulų žmonų klubas renkasi nereguliariai. To klubo pobūdis reiškiasi savitarpiu socialiniu bendravimu, ruošiant arbatėles ir pokalbius, santykiaujant su New Yorko miesto šalpos organizacijomis ir sutelkiant lėšų paremti neturtingųjų vaikų vasaros stovyklas. Tam tikslui kasmet ruošiami bazarai ir naudojamos kitos priemonės lėšoms surinkti.

Viena iš tokių sėkmingų priemonių buvo tarptautinių valgių knygutės paruošimas ir išleidimas praėjusių metų pavasarį — CONSULAR WOMEN'S CLUB OF NEW YORK RECIPES. Valgių paruošimo knygos Amerikoj paprastai turi gerą pasisekimą ir duoda pelną. Klubo valdyba kreipėsi į savo nares, prašydama savo krašto tipingų valgių receptų. Atsiliepė tik 19 kraštų atstovės, kurių tarpe ir aš. Pasiunčiau dviejų tipingų lietuvių valgių receptus — varškėčių ir koldūnų, kurie buvo priimti ir įdėti. To viso prasmė yra ne tiek lietuvių valgių, kiek Lietuvos vardo propagavimas.

Žvilgterėjęs į knygutės turinį, tarp tokių kraštų, kaip Argentina, Australija, Belgija, Kanada, Vokietija, Didžioji Britanija, Japonija, Norvegija, Portugalija, Švedija ir Turkija pamatai ir Lietuvos vardą. Knygutė plačiai paskleista tarpe konsulatų ir ambasadų bei visuomenėje.

Anksčiau minėtoji New Yorko Miesto Komisija Jungtinėms Tautoms ir Konsulariniam Korpusui kasmet organizuoja visą eilę išvykų supažindinti ambasadorių ir konsulų žmonas su New Yorko kultūros institucijomis, kurių tarpe svarbią vietą užima muziejų lankymas. Vaikštinėjant tenka su pripuolamai sutiktom poniom apsikeisti informacijomis ir apie savo kraštus bei jų politines ir socialines komplikacijas. Čia negaliu iškęsti, nepapasakojusi ir vieno nuotykio.

Vaikštant po kurį tai muziejų, užsimezgė kalba su pagyvenusia blondine ponia, neblogai angliškai kalbančia. Po ilgesnio laiko atėjo momentas ir susipažinti. Toji ponia sako: "Aš esu Troianowski, mano vyras yra Sovietų Sąjungos ambasadorius prie Jungtinių Tautų." Aš tada sakau: "Aš esu Simutienė, mano vyras yra Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke."

Apstulbo žado netekusi rusė, o mūsų besivystanti pažintis staigiai nutrūko. Aš ėjau namo šypsodamasi.

(Sutrumpinta kalba LMKF iškilmingos vakarienės proga 1984 m. spalio m. 27 d.)

Evelina Petrauskaitė iš London, Ont. "International Top Models" modeliuotoja yra pagarsėjusi Kanadoje ir kitur. Šiuo metu ji modeliuoja Japonijoje. Besimokydama dalyvavo ir lietuviškoje veikloje.

Viršuje — tautodailės menininkės, kurių paroda įvyko 1984 metais pavasarį Anapilio salėje, Mississauga, Ont; iš k. **A. Vaitonienė** — audimas, **S. Pacevičienė** — keramika, **L. Nakrošienė** — tapyba

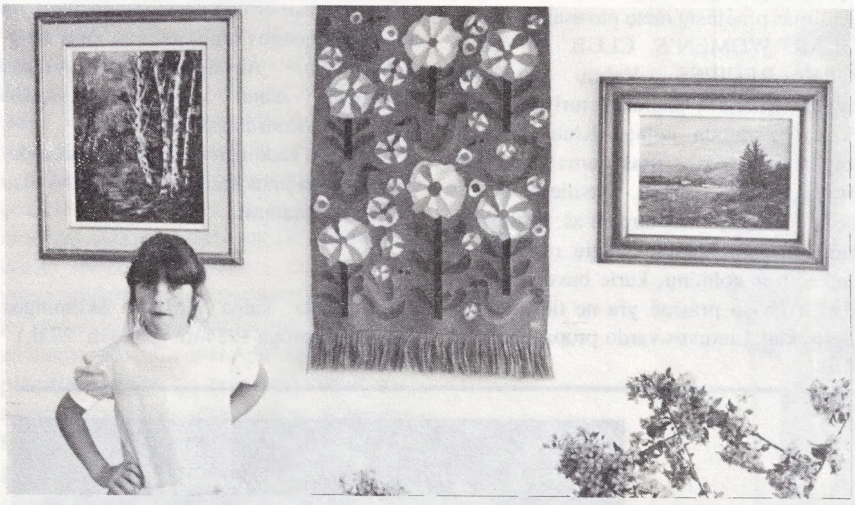

Lina apžiūrinėja visas grožybes
Bendras parodos vaizdas

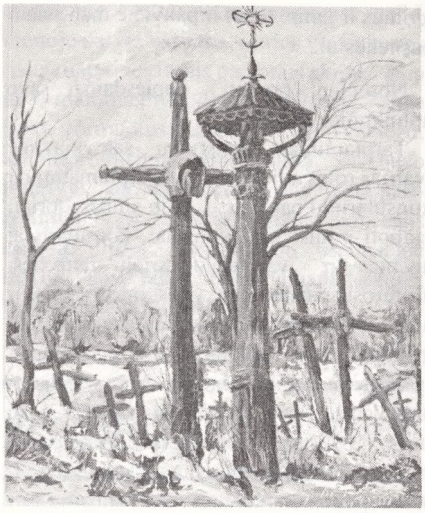

L. NAKROŠIENĖ KRYŽIAI

S. PACEVIČIENĖ KERAMIKA

Nuoširdžiai dėkojame
kun. J. Prunskiui
už 500 dolerių auką
"Moters" žurnalui
Redakcija ir administracija

JAUNAI LIETUVAITEI MERGVAKARIO PROGA

Jau sukrautas mano kraitis
— atvažiuoja jaunikaitis . . .

Motulės apraudota, sesių išpuošta, išdabinta išeisi jo pasitikti ir, į jo ištiestą dešinę ranką įdėjusi savąją, pasiryši eiti bendrojo gyvenimo keliu, mieloji. Kiekvienos jaunos mergaitės svajose šis žingsnis tūkstančius kartų apgalvotas, gražiausiomis spalvomis išvagotas, džiaugsmingais lūkesčiais išdabintas.

Tavo gyvenime — tai graži pavasario diena. Ir tu pati esi tartum jaunas, gležnas žiedelis, vos prasiskleidęs pavasario saulės spinduliuos. Tu veržies į gyvenimą visa savo esybe, visomis jaunomis jėgomis. Prieš tave dar gyvenimo vasara, ruduo ir pagaliau žiema. Tartum jaunas paukštelis, palikusi savo šeimos lizdą, pasirenki daug ilgesnę gyvenimo dalį keliauti su savo pasirinktuoju. Jis bus tau draugas, globėjas, tavo džiaugsmas ir paguoda.

Kaip viesulas pralėks ilgai laukta ir svajota vestuvių diena . . . "Nuplėšys vėjas girlandų vainikus — liks taurė neišgerta ir daina neišdainuota — praeis ta puota". Tada prasidės judviejų bendras gyvenimas. Atmink, brangioji, kad vedybos tai nėra vien puota ir linksmybės. Tai pavasario saulė ir rudens lietus . . . Tai džiaugsmas ir juokas, ir viena kita ašara skaidri, nuriedėjusi per skruostą liūdesy . . .

Vedybos — tai rūpestis ir švelnumas, mokėjimas suprasti, atjausti, priglausti, atleisti, paguosti . . . ne vien sau reikalauti, bet ir duoti. Nuo moters priklauso, koks bus sugyvenimas šeimoje, nes ji švelnumo, taikos ir meilės simbolis . . .

Dievas, sutverdamas žmogų, tarp kitų jo žmogiškų jausmų apdovanojo jį pačiu gražiausiu ir stipriausiu meilės jausmu. Meilė tokia stipri, jog gali sutirpdyti neapykantą, pavydą, išdidumą, egoizmą.

Meilė ugdo pasiaukojimą, supratimą, kelia nuo žemės, duoda jėgų ir noro gyventi, puošia gyvenimą gražiausiomis varsomis. Meilė stipri, nemari, galinga ir tvirta, jeigu ji tikra, nemeluota. Jeigu tokia meilė šiandien riša judu, jūsų gyvenimas bus lengvas ir gražus. Galima įsigyti turtų, brangenybių, patogius namus, bet jie bus tušti ir šalti be jausmo, be meilės, kurios, deja, ir už didžiausius pinigus nupirkti negali. Ji turi gimti, augti, išbujoti ir stiprėti žmogaus širdyje. Meilė mūsų liaudies dainių apdainuota. jaunam kūdikiui motulės dar lopšyje įkvėpta. Kai su džiaugsmu ir meile ji glaudžia kūdikį prie savo širdies, dainuodama jam lopšinę, tartum jo sielon pila švelnumo ir meilės eleksyrą, kad jis vėliau augtų ir stiprėtų, išbujotų gražiausiais jausmais pasirinktam gyvenimo draugui. Jūsų bendro gyvenimo kelyje pasitaikys daug dyglių ir nelygumų. Bet kol meilė lydės jus, laikydami viens kito ranką, mokėsite eiti šiuo keliu. Tad neleiskite šiam jausmui susilpnėti, išblėsti, nes tai jūsų gyvenimo kelrodis.

Jūsų tėvų džiaugsmui, mūsų visų džiaugsmui — judu sukuriate lietuvišką šeimą. Tu nematei Lietuvos, bet ji gyva tavo širdyje mamytės ir tėvelio pasakojimuose, mokytojų pamokose tavin įskiepyta. Jau vien todėl, kad kalbi lietuviškai, puošiesi lietuvišku tautiniu drabužiu, šoki ir dainuoji, tu nebijai parodyti, kad esi tolimo Lietuvos krašto dukra. Niekados neužmiršk kas esi. Dažnai kartok dainų žodžius, kad neužmirštum jų, kai reikės savo vaikams dainuoti; perduok jiems tuos pačius šiltus jausmus, kuriuos gavai iš savo tėvų. Savo lopšinės dainoj įpink tolimo gintaro krašto ilgesį ir meilę.

Vien dėl to, kad esi lietuvaitė tau uždedamos dvigubos pareigos: ne tik būti gera žmona ir motina, bet lietuviškoj dvasioj auginti savo šeimą.

Moteris šeimoje yra tartum židinio liepsna, kuri šildo, glosto, ramina ir kviečia jaukių namų prieglobstin. Dievas apdovanojo moterį daug stipresniais jausmais, vyrui gi suteikė jėgą . . . Vyras šeimos galva — moteris jos širdis.

Dabar savo gyvenimo pavasaryje išmokite viens kitą suprasti, atjausti, paguosti viens kitam ranką ištiesti nedalioj ar skausme. Dalinkitės laime ir liūdesiu, džiaugsmu ir skausmu . . . Neleiskite tam jausmui, kuris riša judu šiandien, išblėsti, bet stenkitės jį ugdyti. Kol meilė lydės jūsų žingsnius, jie bus tvirti net ir dygliuotame kelyje.

G. BREICHMANIENĖ

A. VAITONIENĖ KILIMAS

* * *

SENOVĖS SŪDUVOS ŽMONIŲ DAINOS

PAPRŪSĖS JAUNAMARTĖS DAINA

O-jo-jo-jo-joi! Dievuliau mano!
Neišteksiu dovanėlių! Neišteksiu dovanėlių!
Reiks anytėlei, senai močiutei,
Šilkinės skepetėlės, šilkinės skepetėlės.
Reiks šešurėliui, senam tėveliui,
Baltojo stuomenėlio, baltojo stuomenėlio.
O-jo-jo-jo-joi! Dievuliau mano!
Neišteksiu dovanėlių! Neišteksiu dovanėlių!
Reiks mošytėlėms, jaunoms seselėms,
Plonųjų abrūsėlių, plonųjų abrūsėlių.
Reiks dieverėliams, jauniems broleliams,
Margųjų juostužėlių, margųjų juostužėlių.
Nors toli einu, nebijau nieko!
Turiu daug dovanėlių! Turiu daug dovanėlių!

PIRŠLIO DAINA

Piršlys šelmis, piršlys melagis!
Piršlys šelmis, piršlys melagis!
Piršo mūsų sesutę, skyrė gerą vietutę,
Piršo mūsų sesutę, skyrė gerą vietutę.
Sakė vištų penkiolika, o gaidukas šešioliktas.
Kai atėjo mūs sesutė, rado tiktai tą gaiduką.
Rado tiktai tą gaiduką ir tą patį šiometuką.
Piršlys šelmis . . .
Sakė ančių penkiolika, gaigalukas šešioliktas.
Kai atėjo mūs sesutė, rado tiktai gaigaluką.
Rado tiktai gaigaluką ir tą patį šiometuką.
Piršlys šelmis . . .
Sakė žąsų penkiolika, žąsinukas šešioliktas.
Kai atėjo mūs sesutė, rado tiktai žąsinuką.
Rado tiktai žąsinuką ir tą patį šiometuką.
Piršlys šelmis . . .

KAIP PASIKLOSI, TAIP IŠMIEGOSI

L. KURPIENĖ

Teko kartą kalbėt su apdraudos agentu. Jis pasakojo apie jauną moterį, kurios vyras staigiai mirė. Ji, likusi viena, visiškai nesusigaudė nei apie apdraudą, nei apie šeimos finansinius reikalus; nežinojo, kur kokie namo ar turto dokumentai, nemokėjo nei čekio išrašyti. Sunku tikėti, kad šiais laikais dar yra tokių moterų, bet nemanau, kad apdraudos įstaigos tarnautojas meluotų. Iš šios istorijos matyti, kaip svarbu yra visokiems atvejams pasiruošti, o ypač tokiems, kuriuos jau numatome netolimoje ateityje.

Pensijai pasiruošti reikia pradėti dar būnant viduriniam amžiuje. Dažnai galvojama, kad išėjus į pensiją, pagyvensi keletą metų ir jau bus viskam galas. Statistika betgi rodo, kad jei išėję į pensiją žmonės (65 m.) yra geros sveikatos, pusė jų sulauks bent 85 m. amžiaus. Reiškia, išėjus į pensiją 65 m. amžiaus, gali dar gyventi 20 metų aktyvaus gyvenimo. Bet kad tas gyvenimas būtų turtingas, reikia pradėti jam ruoštis kuo anksčiau.

Labai svarbus finansinis pasiruošimas. Jis skatinamas net valdžios per registruotas pensijos sąskaitas, į kurias kiekvienais metais galima įnešti tam tikrą sumą pinigų, nurašomą nuo mokesčių. Sakykim, būdamas 25 m. amžiaus vyras, atidaro registruotą pensijų sąskaitą, įnešdamas $3,500. Tą pačią sumą jis įneša dar 5 metus iki jam sukanka 30 m. amžiaus. Jei jis ir daugiau nieko neįneštų ligi jam sukaks 65 m., bet paliktų įneštus pinigus sąskaitoj, nešančius 10% palūkanų, jis turėtų apie $750,000, kai išeitų pensijon! Nors dauguma gausime gal neblogas pensijas, bet vistiek gerai turėti sutaupų. Kainos kyla, o daugiau laiko turint pinigas prasiverčia pomėgiams, kelionėms, laisvalaikio užsiėmimams.

Visą savo gyvenimą, bet ypatingai būnant vidurinio amžiaus, reikėtų išvystyti fizinį aktyvumą: sportuoti, daryti gimnastiką, daugiau vaikščioti, o mažiau naudoti automobilį. Kuo toliau, tuo daugiau matyti rašinių tema judesio vertingumo mūsų sveikatai. Judėjimas ne tik išlaiko kūną jauną, bet ir stiprina imunitetą įvairiausioms ligoms, stiprina širdį ir kvėpavimo sistemą. Taip pat būtina išmokti tinkamai maitintis. Dažnas persivalgymas per didelis mėsos, cukraus, alkoholio vartojimas žaloja organizmą.Reikia vengti per didelio kūno svorio. Dabar galima gauti labai daug literatūros apie mitybą, vitaminus ir t.t. anglų kalba. Yra bent vienas ir lietuviškas leidinys ta tema.

Būtina gerai išmokti anglų kalbą. Gal kaikam atrodo, kad tai savaime suprantama, bet pasidairius pamatysime, kad yra tokių, kurie čia atvažiavo palyginant jauni, išgyveno 30 su viršum metų, o angliškai nesusikalba. Toks žmogus sudaro sau pačiam ir kitam daug sunkumų, ypač kai pasensta ir atsiranda ligoninėje ar slaugos namuose ir negali susikalbėti su personalu. O ir kasdieniniame gyvenime esi antraeiliu piliečiu, jei nemoki susikalbėti savo gyvenamo krašto kalba.

Pensininkai, mokantys laisvai angliškai, gali pasinaudoti didžiuliu kultūriniu lobiu labai prieinamoms kainoms, ypač didmiesčiuose, kuriuose dauguma gyvename. Pvz. Toronte pensininkai gauna gerokai papigintus bilietus į kinus, teatrus, operą ir koncertus. Pigesni įėjimai ir į muziejus bei meno galerijas. Yra įvairių kursų, kurie duoda nuolaidas pensininkams. Viešose bibliotekose ne tik galima gauti knygų ir žurnalų visokiausiomis temomis, bet ir išgirsti įdomių paskaitų, pamatyti filmų bei parodų dažniausiai nemokamai. Didesnėse bibliotekose yra gan geras pasirinkimas knygų, išleistų stambiu šriftu tiems, kurie silpnai mato.

Lankant pensininkų namus, nesunku pastebėti, kad kai kurie seni žmonės šnekasi su pažįstamais, šypsosi, užkalbina praeivį, o kiti, susiraukę, sėdi patys vieni nieko neveikdami. Tai irgi daug priklauso nuo pasiruošimo pensininko gyvenimui. Jei žmogus domisi nuo jaunystės muzika, knygomis, politika ar kuo kitu, jis to entuziazmo nenustoja į pensiją išėjęs. Jei jis praleidžia savo gyvenimą spoksodamas į menkavertes televizijos programas, o niekas kitas jam neįdomu, tai ir į pensiją išėjęs jis bus nuobodus žmogus. Mokėti naudoti laisvalaikį yra menas, kurio reikia iš anksto mokytis. Tas žmogus, kuris sudeda visą savo energiją darban, o nieku kitu nesidomi, nežinos, ką daryti išėjęs į pensiją. Yra būtina turėti laisvalaikio užsiėmimų (hobbies) ir bent kelis skirtingus interesus, kurie užpildytų pensijos dienas vertingai ir įdomiai. John Farina, Wilfrid Laurier universiteto profesorius, žinomas laisvalaikio išnaudojimo ekspertas, taip sako: "Jeigu visas tavo pasitenkinimas ir džiaugsmas ateina iš darbo, tavo asmenybė yra nudžiūvusi, nepilnavertė".

Dažnai žmogus pats sau įsikalba visokių senatvės pažymių, galvodamas: "Tiek to, aš jau tam ar kitam per senas". Studijuojantieji vyresnio amžiaus žmonės betgi sako, kad pensininkai (jei neblogos sveikatos) gali daryti viską, ką, darė būdami 35-40 metų. Gal kai ką reikės daryti kiek pamažiau ar atsargiau, bet vistiek gali viską daryti. Ta pati taisyklė tinka ir intelektualiniam gyvenimui: protas, kaip ir muskulai, nenaudojamas atrofuojasi. Ir senatvėje reikia išmokti ko nors naujo, domėtis dabartimi, negyventi praeityje. Senas žmogus neturėtų pasakoti vien tik savo pereitus vargus, kalbėti apie savo ligas ir operacijas. Tokio žmogaus visi pradeda vengti, nors dažnai jis pats nemato, kad jis pats kaltas dėl savo vienišumo.

Kai pensininkas yra dar pajėgus, turėtų apsidairyti tokių namų, kur jėgom susilpnėjus būtų galima apsigyventi. Pensininkų ir slaugos namų (nursing home) adresų galima gauti iš valdžios įstaigų. Privačių sąrašas yra telefono knygoje (Yellow pages). Būtų gerai juose apsilankyti ir pažiūrėti, kaip atrodo kambariai, įvairūs įrengimai, priežiūra, maistas. Reikėtų atsižvelgti į vietą ir susisiekimą, kad būtų arti giminių ir pažįstamų, lengva vienam pas kitus lankytis. Anksčiau kartu negyvenus, nepatartina planuoti apsigyventi pas vaikus ar anūkus, kai nepajėgiama vieniems gyventi. Skirtingi vyresniųjų ir jaunesniųjų kartų gyvenimo būdai paprastai padaro namuose didelę įtampą, kuri gadina ir vieniems, ir kitiems nervus, o gali net ligas įvaryti. Kai senas žmogus pradeda chroniškai sirgti, dažnai pasidaro nepakeliama našta savo giminėms. Tuo tarpu slaugos namuose yra bent trys pakaitos profesionalinio personalo, kuris gali ligonį 24 val. per dieną gerai prižiūrėti. Atrodo, ir etninės grupės tokiais namais pradeda domėtis. Toronte juos jau turi italai, lenkai, ukrainiečiai. Ir lietuviai, pastatę pensininkams butus "Vilnius Manor", atrodo, ruošiasi statyti ir slaugos namus nepajėgesniems. Jau senokai lietuvės seselės Putname, Conn., pastatė senelių priežiūros namus. Ten ruošiamos įvairios programos, minėjimai, suvažiavimai, kurie pajvairina senelių gyvenimą.

Iš anksto pasiruošus, pensininko gyvenimas gali tapti gražiu atpildu už jo jaunesnio amžiaus išdirbtą darbą.

(Kai kuri šio straipsnio medžiaga paimta iš žurnalo "Goodlife" gegužės 1984 m.).

STALO CUKRUS — SUKROZĖ

JONAS PRUNSKIS,
DIPLOMUOTAS CHEMIKAS

Cukrus priklauso prie angliavandenių ir yra sudarytas chemiškai iš deguonies, anglies ir vandenilio. Cukraus yra keletas rūšių: gliukozė, fruktozė — vaisių cukrus, galaktozė, manozė ir kiti. Jie yra sudaryti iš vienos molekulės ir vadinasi monosacharidai. Stalo cukrus yra sudarytas iš dviejų molekulių: cukrų — gliukozės ir fruktozės ir vadinamas disacharidas. Cukraus yra cukrinėse nendrėse apie 20%, cukriniuose runkeliuose 17%, o augalų žieduose 2.5% cukraus. Cukraus gamyba yra chemikų kontroliuojamuose cukraus fabrikuose. Europoje cukrų gamina daugiausia iš cukrinių runkelių, o Amerikoje — daugiausia iš cukrinių nendrių. Pats medus stalo cukraus turi 2%, bet už tai turi fruktozės apie 40%, gliukozės 35%, vandens apie 20%, dar jame yra mineralų, vitaminų. Fruktozė yra saldžiausia iš visų cukrų. Jos yra gana daug vynuogėse. Tam tikras kiekis gliukozės cukraus žmogaus organizmui būtinai reikalingas. Normaliai žmogaus kūno kraujuje 100 miltr. yra 60-90 mlg. gliukozės. Sergantiems cukraus liga gliukozės gali pakilti iki 1000 mg. 100 ml. kraujo. Per mažas kiekis gliukozės kraujuje gali iššaukti smūgį ir net mirtį žmogui. Susidarius gliukozės kraujuje perviršiui, sveikas organizmas ją paverčia glykogenu arba riebalais. Trūkstant gliukozės kūne, organizmas glykogeną, riebalus bei baltymus keičia į gliukozę. Gliukozės cukrus oksiduojasi organizme aprūpindamas kūną energija. Beveik pusę energijos kūnas gauna iš gliukozės. Esant moteriai nėštumo periode, jos krūtų liaukos gliukozę paverčia į galaktozės cukrų, kuris susijungia su gliukoze santykiu 1:1 ir gaunasi laktozės cukrus — pieno cukrus — vaiko maitinimui: tas pats yra ir su reguliariu pienu. Sukrozė bei laktozė lengvai virškinama plonose žarnose enzimų pagalba, tačiau įleista į veną laktozė ar sukrozė bus pašalinta kūno su šlapumu, nes kraujuje nėra enzimų jų virškinimui. Todėl į kraują leidžia, reikalui esant, gliukozės cukraus skiedinį. Gliukozės cukrų organizmo reguliuoja kasos hormonas — insulinas, o priešakinės pituitarinės liaukos hormonas yra priešingas insulinui. Be to, ir kitos endokrinės liaukos dalyvauja gliukozės kūne reguliavimui, nors turi mažiau reikšmės negu insulinas. Žmogui angliavandenių reikia apie 100 gr per dieną. Visa bėda, kad žmonės jo per daug vartoja cukraus formoje. Žmogui angliavandeniai reikia papildyti geriau krakmoliniu maistu kaip grūdų kepiniais, bulvėmis, vaisių, daržovių formoje, bet ne cukrumi. Amerikoje kiekvienas asmuo sunaudoja per metus apie 120 svarų cukraus, saldumynų, tortų, įvairių gėrymų, šokolado, sausainių, pudingo ir kitko. Pats cukrus yra tik kolorijos ir netarnauja kaip maistas. Vartojant daug cukraus, žmogus riebėja ir veda prie susirgimų kaip cukraus liga, širdies ligos ir didina spaudimą. Daryta statistika žmonių, gyvenančių primityviose sąlygose, kur cukrus labai mažai vartojamas, ten rasta labai nežymus skaičius cukraus ligas turinčiųjų. Iš tų sąlygų emigravus žmonėms į aukštos kultūros šalis ir pradėjus naudoti jų dietas turtingas cukrumi, cukraus ligų skaičius žymiai padidėjo. Taip pat tų emigrantų tarpe padidėjo ir širdies ligų skaičius bei kraujo indų sklerozė. Didelis cukraus kiekis didina ir triglicerino bei cholesterolio kiekį kraujuje. Jau seniau buvo žinoma, kad saldumynai gadina dantis. Dabar ant cigarečių pakelių yra užrašai, kad rūkymas žalingas sveikatai. Tokio užrašo reikėtų ir ant cukraus įpakavimų. Be anksčiau minėtų negerovių, dideli cukraus kiekiai kenkia akių, inkstų, smegenų kraujo kapiliarams. Patartina vartoti kuo mažiau cukraus, o angliavandenius papildyti krakmoliniu maistu: javų kepiniais, bulvėmis, vaisiais, daržovėmis. Vietoje balto cukraus vartoti medų ar rudą cukrų. Medus ir rudas cukrus irgi turi daug saldumynų — cukraus ir jų kiekį reikia vartoti ribotai, tačiau meduje be cukraus yra mineralų, vitaminų; nors ir mažiau, be to yra ir rudame cukruje. Vartojant amerikoniškas dietas, reikia labai susirūpinti kuo mažiau naudoti saldumynų, cukraus, šokolado, saldainių, saldžių gėrymų, pudingų. Tada geriau atrodysi, nesuriebėsi, būsi sveikesnė ir ilgiau gyvensi.

ZENTA TENISONAITĖ

NATIURMORTAS

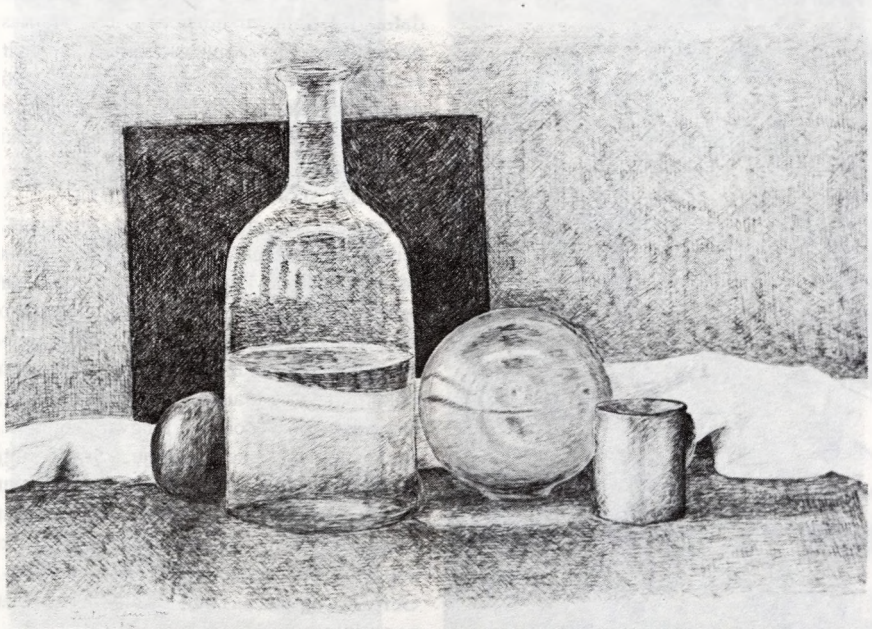

• Madų ir grožio pasaulis

Modernios šukuosenos

Veido forma, šukuosena ir apranga

Veidų būna įvairių formų: 1. apskritų, 2. pailgų, 3. ketvirtainių su stambiu smakru, 4. stambios kaktos su mažu smakru.

1. Vengti plačių, pašiaušių šukuosenų ir didelių garbanų. Plaukų ilgis — iki smakro arba kiek ilgesnis, skyrimas šone. Čia geriausiai tinka pailgos ir V kaklo iškarpos. Ilgesni karoliai, retėžėliai ir auskarai pailgina veidą. Tinka įvairūs šaliai, skarelės ir kaspinai, perrišti žemiau nuo kaklo.

2. Tinka platesnės ir trumpesnės šukuosenos su laisvai krentančiom garbanom. Kaklo iškarpos geriausios mažos, keturkampės arba užsegtos mažos apykaklės. Taip pat patartini trumpi karoliai, retėžėliai ir sagos pavidalo auskarai. Po kaklu surištos skarelės ir šaliai trumpina veido ilgį.

3. Vengti tiesių ir lygiai apkirptų plaukų. Geriausiai tinka lengvos bangos, kiek ant kaktos užleistos šukuosenos. Tinkamiausios yra įvairios pailgos ir apskritos apykaklės, taip pat įvairūs atlapai. Ilgi ir smulkūs papuošalai veido formas švelnina.

4. Stambesnę kaktą reikia pridengti šukuosena. Tinkamos yra ir didesnės garbanos smakro aukštyje. Kaklo iškarpos tinkamiausios yra aukštos, apskritos ir keturkampės. Stambesni papuošalai nutraukia dėmesį nuo kaktos, taip pat ir įvairios, laisvai ant pečių užmestos skaros.

Taikant aprangą prie veido, reikia kreipti dėmesį į ūgį, svorį ir svarbiausia — į kaklo ilgį. Pvz. aukšto ūgio moteris gali turėti veido formą, kuriai reikalinga trumpa šukuosena. Tačiau aukštom moterim ir dar turinčiom ilgą kaklą labai trumpos šukuosenos netinka. Taip pat mažo ūgio moterim visai netinka stambūs papuošalai. Viską reikia gerai suderinti, tam tikslui reikia turėti ilgesnį, iki grindų veidrodį.

Vasarinė apranga

Sijonai

Sijonai yra svarbi ir praktiška aprangos dalis. Keičiant viršutinę dalį, t.y. įvairias palaidines ir megztinius, galima įdomiai ir įvairiai atrodyti. Sijonų neturėtų trūkti gerame garderobe. Sijonų medžiagos rūšį ir pasiuvimo stilių reikia pritaikyti asmeniškai sau ir pagal dėvėjimo paskirtį: vakariniai, išeiginiai, sportiniai, vasariniai ir t.t.

Pasirenkant sijoną ar jam medžiagą, reikia vengti kietų, nekrentančių, taip pat nėra tinkamos labai sunkios, plonos ar peršviečiamos medžiagos. Išimtį sudaro vakariniai sijonai, kurie siuvami iš brangesnių įvairesnių medžiagų. Aukštom moterim tinka platesni, paraukti arba plisuoti sijonai; žemesnėm — A formos, lengvai kvolduoti, sunkesnėm — tiesių liniją. Sijono ilgį geriausiai galima prisitaikyti su dideliu kartono lapu prieš ilgą veidrodį (pakeliant arba nuleidžiant). Sijono ilgis priklauso nuo sijono formos, medžiagos ir kūno sudėties. Geresnis sijonas turi būti visada siuvamas su pamušalu.

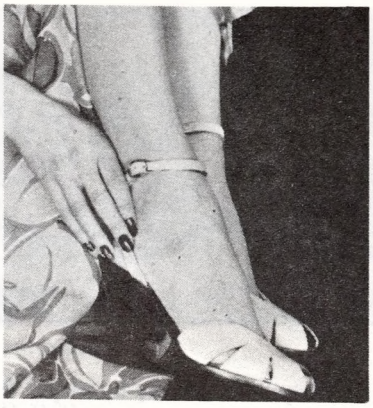

Pietro di Roma batai

Modeliuoja Evelina Petrauskaitė

• Šeimininkių kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ

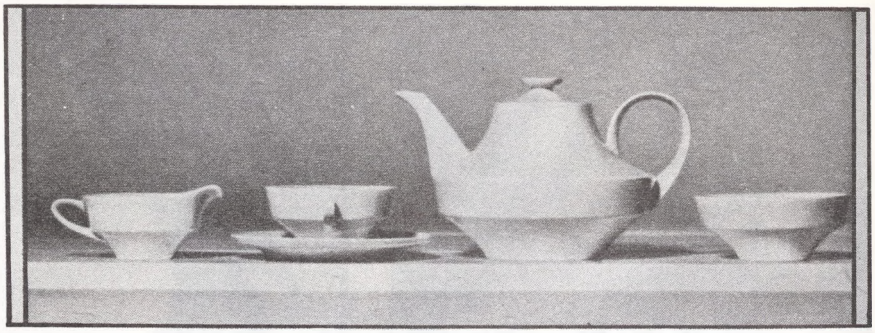

Marinuoti grybai

1 sv.	grybų,
¾ p.	balto vyno (sauso),
⅓ p.	alyvuogių aliejaus,
3 št.	citrinos sunkos,
1½ štl.	druskos,
2 št.	kapoto svogūno,
¼ p.	kapotų petražolių,
⅛ štl.	pipirų.

Grybus nuvalyti, supiaustyti ir sudėti į stiklinį indą. Visus priedus sumaišyti ir troškinti apie 15 min. Užpilti ant paruoštų grybų, uždengti ir palaikyti šaldytuve per naktį.

Kimštos bulvės

2	didelės kepimo bulvės,
1 pk.	grietininio sūrio (3 oz.),
½ p.	šveicariško sūrio (piaustyto kubeliais),
2 št.	kapoto svogūno,
⅓ p.	virtų žirnių, druskos, krapų,
3 št.	rūgščios grietinės.

Bulves nuplauti, subadyti šakute, suvynioti į aluminijaus popierių ir kepti karštoje orkaitėje apie valandą. Žiūrėti, kad vidus būtų minkštas. Kai iškeptos bulvės kiek atvės, perpiauti išilgai ir šaukšteliu atsargiai išimti visą minkštimą. Žiūrėti, kad luoba nesuplyštų. Bulvių minkštimą gerai sutrinti, išmaišyti su visais priedais ir vėl prikimšti bulvių luobą. Sudėti į orkaitę ir kepti apie 15 min. Pagal norą galima primaišyti ir kitų daržovių, pabarstyti tarkuotu sūriu.

Vištiena su abrikosais

16	džiovintų abrikosų,
2½ sv.	vištienos šlaunyčių,
2 št.	aliejaus,
1	didelis kapotas svogūnas,
3 št.	kapotų petražolių,
¼ štl.	imbiero miltelių (ginger),
1 p.	vandens, galima pusiau maišyti su baltu vynu, pipirų, druskos, svogūnų laiškų.

Džiovintus abrikosus pamerkti karštame vandenyje. Vištienos galima naudoti ir kitas dalis, tik reikia nuimti nereikalingus riebalus. Kepimo inde pakepinti vištieną su aliejumi, kad kiek paruduotų. Išimti vištieną, ten pat patroškinti kapotą svogūną ir sudėti kapotas petražoles ir imbierą. Viską sumaišyti ir sudėti vištieną, įpilti vandenį arba vandenį maišytą su vynu. Nusunkti abrikosus ir sudėti prie vištienos, pagal skonį įberti druskos. Viską užvirinti, sumažinti temperatūrą, uždengti ir troškinti lengvai. Kai vištiena bus minkšta galima pagal skonį pridėti pipirų ir druskos. Prieš servuojant pabarstyti svogūnų laiškais.

Kepti bananai

4	dideli, prinokę bananai,
¼ p.	romo (šviesaus),
4 št.	sviesto,
½ p.	rudo cukraus,
½ št.	prieskonių miltelių (allspice),
¼ štl.	šviežios "lime" sunkos.

Nenuluptus bananus subadyti šakute ir sudėti į kepimo skardą. Orkaitę prikaitinti iki 400° ir bananus kepti apie 12 minučių arba kol pradės ruduoti. Aštriu peiliu apipiauti ir nuimti luobą. Keptuvėje išleisti sviestą, sudėti cukrų, prieskonius, gerai išmaišyti ir užvirinti. Sudėti bananus ir pašlakstyti "lime" sunka. Pašildyti romą, užpilti ant bananų ir uždegti. Tuoj servuoti su tuo pačiu padažu.

Saldi mielinė tešla

1 p.	pieno,
⅓ p.	sviesto (riebalų),
¼ p.	cukraus,
½ štl.	druskos,
½ p.	šilto vandens,
1 pk.	džiovintų mielių arba 1 št. šviežių,
1	plaktas kiaušinis,
4 p.	persijotų miltų,

Pieną užkaitinti ir supilti į maišymo indą, sudėti cukrų, druską ir maišyti kol ištirps. Į mažą indelį įpilti šilto vandens, įdėti truputį cukraus, suberti mieles ir laikyti šiltai, kad pakiltų. Į pieno mišinį įplakti kiaušinį ir pakilusias mieles. Įmaišyti persijotus miltus ir plakti kol tešla nebelips prie indo kraštų. Tešlą išdėti ant miltais pabarstytos lentos ir minkyti apie dešimt minučių. Paimti dvigubą negu tešlos tūris indą, gerai ištepti riebalais, patepti riebalais tešlą, uždengti riebalais pateptu vaškiniu popieriu, pridengti rankšluoščiu ir laikyti šiltai apie 1½ val. arba kol tešla dvigubai pakils. Tešlą išversti ant miltuotos lentos. Truputį paminkyti ir leisti pastovėti apie 10 min. Tada daryti bandeles arba formuoti pagal norą. Galima pabarstyti razinų ir kapotų riešutų. (Geriausia naudoti sviestą, nes jis priduoda

Kepti bananai

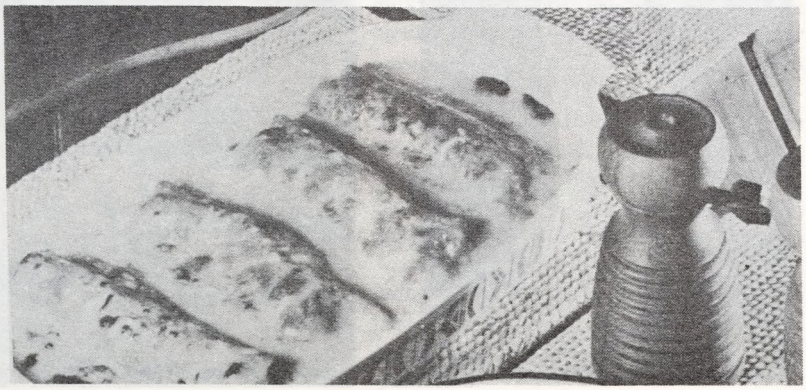

geresnį skonį, kiti riebalai neturi aromato.)

Vaisinis pyragas

1 ½ p. razinų,
½ p. cukruotų vyšnių (kapotų į 4 dalis),
1 p. kapotų riešutų (walnuts),
½ p. sherry vyno,
1 p. margarino,
1 ½ p. cukraus,
4 kiaušiniai,
2 ½ p. sijotų miltų,
1 štl. kepimo miltelių,
½ štl. druskos,
½ p. sherry vyno

Į indą sudėti vaisius, riešutus, užpilti vynu, kad apsemtų ir laikyti kambario temperatūroje per naktį. Margariną ištrinti su cukrumi, maišant po vieną sudėti kiaušinius. Miltus persijoti su kepimo milteliais ir druska. Viską išmaišyti ir išplakti plakimo mašinėle, kad masė būtų lygi. Įmaišyti vaisius ir riešutus. Apvalią atidaromą formą patepti riebalais ir lengvai pabarstyti miltais, kepti prie 350° (180°C) apie 1½ valandos. Formą atidaryti ir palaikyti apie 20 min., kad atvėstų. Išversti ant grotelių ir visai atvėsinti. Skarelę pamirkyti vyne ir apvynioti pyragą. Ant viršaus užvynioti aluminijaus popierių ir laikyti šaldytuve 4 dienas, kad susistovėtų. Viršų patepti ištirpytais obuolių drebučiais (apple jelly), papuošti kapotais riešutais ir vyšniom, vėl patepti drebučiais ir palaikyti šaldytuve, kad sustingtų. Arba galima tik pabarstyti cukraus pudra.

Brakolių ir ryžių apkepas

4 p. piaustytų brakolių,
6 p. virtų ryžių,
¾ p. kapotų svogūnų,
2 išplakti kiaušiniai,
3 p. pieno,
1 štl. druskos,
¼ štl. maltų pipirų, truputį muškato
miltelių,
⅓ p. tarkuoto sūrio Parmesan
ar Cheddar.

Brakolius truputį pavirinti ir gerai nusausinti. Svogūną pakepinti svieste, sumaišyti su ryžiais, supiaustytais brakoliais ir sudėti į sviestuotą kepimo formą. Pieną, druską, pipirus, muškatą ir kiaušinį išplakti ir užpilti ant paruoštų ryžių. Pabarstyti tarkuotu sūriu. Kepti prie 350° (180°C) apie 30 min. Tinka prie įvairių mėsų.

Vištienos šaltiena

3 sv. vištienos,

Varškės ir vaisių pyragas

1 št. sviesto,
½ p. balto vyno (sauso),
2 p. vištienos buljono,
1 štl. sauso peletrūno (tarragon),
2 plonai piaustyti svogūnai,
druskos, pipirų,
3 virtos ir lazdelėm
piaustytos morkos,
½ sv. virtų šparagų, supiaustytų,
1 pk. beskonės želatinos,
1 p. pieno,
agurko riekelių papuošimui.

Vištienos gabalus lengvai pakepinti su sviestu. Sudėti į gilesnį virimo indą, pridėti svogūną, peletrūną, druską, pipirus, vyną ir buljoną. Užvirinti, sumažinti temperatūrą, uždengti ir labai lengvai troškinti kol vištiena suminkštės. Išimti vištieną, išrinkti kaulus ir nulupti odelę. Mėsą sukapoti. Stiklinį indą perplauti šaltu vandeniu, į dugną sluogsniais sudėti vištieną, virtas morkas ir šparagus. Skystį, kuriame virė vištiena, nusunkti ir užvirinti, išleisti praskiestą želatiną ir supilti pieną. Užpilti ant vištienos, uždengti ir palaikyti per naktį šaldytuve. Su šaukšteliu lengvai nuimti į paviršių iškilusius riebalus. Šaltieną išversti į servavimo indą, papuošti agurko riekelėm. Servuoti su krienais ir paskrudinta duona.

Spanguolių saldusis

1 ½ p. spanguolių sunkos,
1 pk. beskonės želatinos,
1 p. sumaltų braškių,
½ p. plakamos grietinėlės.

Spanguolių sunką supilti į indą, pabarstyti želatiną ir maišyti kol išsileis. Sudėti maltas braškes ir išmaišyti. Padėti į šaldytuvą, kad atvėstų. Kai pradės kiek stingti, išplakti grietinėlę ir sumaišyti kartu. Sudėti į mažus servavimo indelius. Laikyti šaldytuve per naktį, kad gerai sustingtų.

Varškės ir vaisių pyragas

1 dėž. 15 oz. "ricotta" varškės,
1 dėž. 8 oz. varškės,
1 dėž. 8 oz. trintų ananasų,
½ p. miltų,
1 štl. vanilės,
½ štl. citrinos žievelės, tarkuota,
truputis druskos,
⅓ p. cukraus,
3 kiaušiniai,
2 št. abrikosų uogienės,
1 štl. citrinos sunkos,
2 p. piaustytų braškių ir
mėlynių papuošimui,
¼ p. konservuotų mandarinų skiltelių.

Blenderyje gerai sumalti varškę. Ananasų vieną šaukštą palikti papuošimui, likusį ananasą su sunka sudėti į varškę, pridėti vanilę, miltus, druską, citrinos žievelę ir malti vieną minutę. Sudėti cukrų ir po vieną kiaušinį, po kiekvieno kiaušinio įdėjimo malti 45 sekundes. Orkaitę pašildyti iki 350°, kepimo formą patepti sviestu, supilti tešlą ir kepti 1 valandą. Išjungti orkaitę ir pyragą laikyti viduje prie uždarytų durų dar 30 min. Išversti ant grotelių ir vėsinti apie 30 min. Indelyje pašildyti uogienę su citrinos sunka, aptepti pyragą ir laikyti šaldytuve 3 valandas. Prieš servuojant papuošti ananasais, mėlynėm, braškėm ir mandarinais.

• Atsiųsta paminėti

Kalendorius — 1985. Lithuanian Calendar; paruošė Stasys Prakapas; Prisikėlimo parapijos ekonominės sekcijos leidinys, Toronto, Kanada; tiražas — 3000 egz., 208 psl., kaina nepažymėta; gausiai iliustruotas, daug įvairių įdomių aprašymų.

Šiluvos Marijos Parapija Londone 1964-1984; išleido klebonas k. J. Mikalauskas, O.F.M.; spaudai paruošė — Nora Kulpavičienė; 34 psl., gausiai iliustruotas leidinys, su anglų kalba santrauka.

Pasaulio Lietuvis — leidinys bendruomenės minčiai ir gyvenimui; leidėjai — PLB; redaguoja redaktorių kolektyvas, prenumerata metams — $10.00 redakcijos ir administracijos adresas: Pasaulio lietuvis, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill, 60636, U.S.A. Tel. (312) 778-2200.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo leidinys. Žurnalas mokyklai ir šeimai; leidėjai JAV LB Švietimo Taryba; redaktorė — Stefanija Stasienė, 18112 Windward Rd., Cleveland, Ohio, U.S.A. 44119; administratorius — Juozas Plačus; 3206 W. 65th Pl., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; išeina du kartus per metus, prenumerata $4.00.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029, U.S.A.; prenumerata metams — $20.00, Kanadoje — $25.00

Metmenys — periodinis kultūrinis leidinys; redaktorius — Vytautas Kavolis; administratorė — M. Paškevičienė — 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill., U.S.A., 60629; keturių numerių prenumerata — $10.00; leidžia AM&M Publication.

Tėvynės Sargas — politikos ir socialinių mokslų žurnalas; redaktorius — A.J. Kasulaitis, 894 East 223-rd Street, Euclid, Ohio 44123, U.S.A.; administracija: A. Viliušis, 4050 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60632, U.S.A.; vieno numerio kaina — $4.00.

Naujoji Viltis — LSTK Neo-Lituania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga; redaguoja — A. Laikūnas, B. Nemickas, V. Valiukėnas; administratorius — B. Kaskaitis, 935 Beverly Rd. Cleveland Hts. Ohio 44121 U.S.A.; vieno numerio kaina — $4.00.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; vyr. redaktorius — Stasė Petersonienė, 2534 West 40th Street, Chicago, Ill., 60632, U.S.A.; leidėjai — Ateitininkų Federacija: administratorius — J. Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, U.S.A.; prenumerata metams — $12.00.

Chronicle of the Catholic Church in Lithuania; Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America; 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, U.S.A.

Lituanus — Lithuanian quarterly — kultūros mokslo žurnalas anglų kalba; redaguoja A. Klimas, T. Remeikis, B. Vaškelis; prenumerata metams $10.00; adresas: Lituanus - 6621 S. Troy, Chicago, Ill., U.S.A.

Skautų Aidas — Lietuvių Skautų S-gos leidinys jaunimui, redaktorius — A. Saulaitis, S.J.; adresas — 2345 West 56 Street, Chicago, Ill., U.S.A. 60636; administratorė — M. Jonikienė; adresas — 6346 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; prenumerata metams — $5.00.

Technikos Žodis — A.L. Inžinierių ir Architektų S-gos leidinys; redaguoja kolektyvas; administratorius — A. Brazdžiūnas; 7980 W. 127 St. Palos Park, Ill. 60464, U.S.A.; prenumerata metams $6.00.

Šaltinis — tikybinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Šv. Kazimiero Sąjunga ir Tėvai marijonai; redaguoja k. S. Matulis, MIC. Metinė prenumerata — $6.00, adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England.

Seleziečių Balsas — leidžia Lietuviai Seleziečiai; redaguoja — k. M. Burba, S.D.B.; redakcijos adresas — Lituani Don Bosco, Via Colonna 2, 00044 Frascati (Roma) — Italia.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas: redaktorius J. Vaišnys, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, U.S.A.; prenumerata metams — $8.00

Moterų Dirva — L.R.K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; prenumerata metams — $5.00 Amerikoje, kitur — $6.00. Adresas — 3005 N. 124th St., Brookfield, Wis. 53005, U.S.A.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N.P.M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata $7.00; adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., U.S.A., 06260.

Krivulė — leidžia Vakarų Europos Lietuvių Sielovada; redaguoja — k. P. Celiešius; adresas — Kirchenstr. 5, 8939 Bad Woerishofen, W. Germany.

ŽURNALUI AUKOJO:

$200.00 — Liet. Kat. Moterų Draugija, Delhi, Skyrius, Delhi, Ont., $100.00 — Didžiulienė L. Bogota, Colombia. $50.00 — Gustainienė O. Don Mills, Ont., $30.00 — Most Rev. L.A. Deksnys, Roma, Italy, $25.00 — Hamiltono Liet. Šaulių Kuopa, Hamilton, Ont., Tamošaitienė A. Kingston, Ont., Žmuidzinienė H. Toronto, Ont., $20.00 — Armonienė E. Baltimore, Md., Liet. Birutiečių Draugija, Los Angeles, Calif., Liet. Moterų Federacija, New York, N.Y., Petrauskienė S. St. Leonard, Que., Valienė J. Hebron, Conn., $17.00 — Sipavičienė L., Campbell Australia, $16.00 — Šulaitienė O. Lemont, Ill., $15.00 — Craig A., Willowdale, Ont., $10.00 — Buškutė G. Chicago, Ill., Gylienė B., Olympia, Wash., Kenter G. Danbury, Conn., Kudžmienė G. Montreal, Que., Liet. Dukterų Draugijos Valdyba, Juno Beach, Fl., Svilienė B. Medway, Mass., Vidžiūnienė K., Valencia, Calif., $8.00 — Jančiauskienė A.N. Geelong, Australia, $5.00 — Adomonienė A. Chicago, Ill., Adomonienė P., Omaha Nebr., Baltušienė V. Lakewood, Calif., Blums G.N. Wilmington, Pa., Česnienė M. Worcester, Mass., Čižikienė E. Brentwood, Ont., Danienė D. Ottawa, Ont., Dėdinienė E. Brooklyn, N.Y., Giedriunienė O. Tecumseth, Ont., Grybienė V., Toronto, Ont., Jankauskienė S. Hamilton, Ont., Juozaitienė M. Wasaga Beach, Ont., Kašinskienė V., N. Henrietta B. N.Y., Liaudanskienė B. Detroit, Mich., Mitkienė D. Los Angeles, Calif., Rev. J. Pragulbickas, Elizabeth, N.J., Prunskytė A. Chicago, Ill., Vadopalienė B. Westchester, Ill., Žitkienė A. Seattle, Wash., $3.00 — Kriaučiūnienė M. Putnam, Conn., Tocilauskienė V. Chicago, Ill., Valiuškienė K. Barrington, R.I., $2.00 — Andriuškevičienė B. Tunsdall, Anglija, Balčiūnienė B. Bolivar, Ohio, Balienė B. Chicago, Ill., Batūrienė D. Toronto, Ont., Brenčiuvienė Z. Chicago, Ill., Frejerienė E. Grand Rapids, Mich., Jasulevičienė M. Cicero, Ill., Kalvaitienė S., Ormond Beach, Fla., Kasparienė S.

London, Anglija, Kuślikienė M., Grand Rapids, Mich., Leparskienė A. Warren, Mich., Milienė D. Baltimore, Md., Motušienė B. Cicero, Ill., Šetikienė G. Old Saybrook, Conn., Smilgienė K.E. Chicago, Ind., Tucker V. Clearwater, Fla., Tyliene C. Washington, D.C., Vazalinskienė I. La Salle, Que., Vyšniauskienė E. Cleveland, Ohio, Žebrauskienė V. Toronto, Ont., Žemaitienė M. Derby, Anglija. $1.00 — Zarienė K. Yucaipa, Calif.

* * *

$500.00 — Kun. J. Prunskis, Chicago, Ill., $100.00 — Liet. Kat. Moterų Draugija, Hamilton, Ont., $50.00 — Jonušienė E. Omaha, Nebr., Petrauskas M. St. Leonard, Que., $25.00 — Dubauskienė A. Chicago, Ill., Liet. Bendruomenės Vald. Sudbury, Ont. $20.00 — Banaitienė I., Woodhaven, N.Y., $15.00 — Prunskienė V. Chicago, Ill., Tamošaitienė A. Kingston, Ont., Viskontienė G. Chicago, Ill., $10.00 — Čaplinskienė O. Madison, Wisc., Dičiūnienė K. Woodville, Australia, Janušauskienė C. Chicago, Ill., Jonaitienė J. Stayner, Senkuvienė E. Toronto, Ont., Venskienė S. Sudbury, Ont., Šukienė K. St. Catharines, Ont., Vileniškienė O. Dorchester, Ma. $7.00 — Rimienė A. Chicago, Ill., $5.00 — Bagdonienė H. Chicago, Ill., Balzarienė K. Chicago, Ill., Bilevičienė S. Ottawa, Ont., Blackwell R. Corwing, N.Y., Blums L. Hamilton, Ont., Bubliauskienė K. Toronto, Ont., Bužinskienė B. Union Pier, Mich., Dalindienė V. Toronto, Ont., Dulksnienė A. Chicago, Gečienė M. Toronto, Ont., Jasienė P. New London, Conn., Kalinauskienė S. Philadelphia, Pa., Kaliukevičienė I. Port Colborne, Keniausienė D. Waterbury, Conn., Kraučeliūnienė S. Highland, Ind., $5.00 — Kubilienė V. Rexdale, Ont., Liaugminaitė J. Hamilton, Ont., Liet. Moterų Klubas, Waterbury, Conn., Smilgienė K. Vancouver, B.C., Narkevičienė D. Arlington, Mass., Švegždienė E. Toronto, Ont. Vaitiekūnienė S. Toronto, Ont., Valiūnienė V. Chicago, Ill., Žilienė A. Etobicoke, Ont., $4.00 — Kasinskienė B. Chicago, Ill., $3.00 — Šliterienė K. Waukegan, Ill., $2.00 — Bartninkaitienė V. Toronto, Ont., Dragašienė A., Toronto, Ont., Kapočienė M. Dorchester, Mass., Mašiotienė V. Lemont Ill., Norkūnienė M. Dorcester, Mass., Vasilionienė J. Dunallen, N.J., Vazalinskienė A. La Salle, Que., Žemaitienė M. Toronto, Ont.

GARBĖS PRENUMERATOS

Adomaitienė D. Canandigua, N.Y., Astrienė U. Grand Rapids, Mich., Ažubalienė G., Bagdonienė H., Chicago, Ill., Balčiūnienė G. Toronto, Ont., Balutienė V. Valencia, Venezuela, Balzarienė K. Chicago, Ill., Barakauskienė P. Toronto, Ont., Bartkuvienė K. Hamilton, Ont., Batisa B. Brockton, Mass., Bilevičienė S. Ottawa, Ont., Blackwell R. Corning, N.M., Blums L. Hamilton, Ont., Brazdžionienė I., Los Angeles, Calif., Bražienė D., Mississauga, Ont., Breichmanienė G., Dundas, Ont., Bubliauskienė K. Toronto, Ont., Butkevičienė S. Oshawa, Ont., Bužinskienė B. Union Pier, Mich., Čampienė J. Waterbury, Conn., Čaplinskienė O., Madisa, Wisc., Čiakienė E. Chicago, Ill., Čibienė S. Great Neck, N.Y., Čipkienė S. Willowick, Ohio, Dalindienė V. Toronto, Ont., Dedinienė V., Worcester, Mass., Didžiulienė S. Cicero, Ill., Dulksnienė A. Chicago, Ill., Duncienė J. Southfield, Mich., Gabrienienė J. St. Catharines, Ont., Gečienė M. Toronto, Ont., Geldienė D. Belleville, Mich., Genienė V. Chicago, Gliožerienė S., Chicago, Ill., Gotšeldienė O., Toronto, Ont., Grikinienė K. Los Angeles, Calif., Gruodienė J. Chicago, Ill., Gudaitienė M. Palm Harbor, F. Grzes S. Haghwater, Que., Ignatavičienė J. Toronto, Ont., Išganaitienė A., Montreal, Que., Jageliene S. Toronto, Ont., Janulaitienė K., Toronto, Ont., Janušaitienė C. Chicago, Ill., Januškienė E. St. Germain Man., Jasienė P. New London, Conn. Janušonienė J., Dousman, Wisc., Jonušienė E., Omaha, Nebr., Juknevičienė A., Brockton, Mass., Kačinskienė E., St. Petersburg, Beach Fla., Kalašauskienė K. Winnipeg, Man., Kalendrienė V. Toronto, Ont., Kalinauskienė S. Philadelphia, Pa., Kaliukevičienė I., Port Colborn, Ont., Kizlauskienė O., Cicero, Ont., Karaliūnienė O. St. Catharines, Ont., Keniausienė D. Waterbury, Conn., Kežinaitienė A. Hamilton, Ont., Kisielienė S. Cicero, Ill., Kriaučeliūnienė S. Highland, Ind., Krisčiokaitienė E., West Hartford, Conn., Kubilienė V. Rexdale, Ont., Kuprionienė M. Los Angeles, Calif., Latauskienė B. Hamilton, Ont., Laucevičienė J. Woodland, N.Y., Ledienė A. Toronto, Ont., Liaugminaitė J. Hamilton, Ont., Liegienė M. Stayner, Ont., Liet. Moterų Klubas, Waterbury, Conn., Liumienė S., Toronto, Ont., Mackiewicz M., Centerville, Mass., Majauskienė E., Chicago, Ill., Malaske A., Winnipeg, Man., Manglicienė D. Toronto, Ont., Matulionienė J. Sturgis, Mich., Meiliūnienė A., Peakhurst, Australia, Meliene M. Chicago, Ill., Meškauskienė O. St. Catharines, Ont., Meškauskienė L. Hamilton, Ont., Mikalauskienė J., Chicago, Ill., Mikeliūnienė M., Michigan City, Ill., Montvilienė J., La Salle, Que., Morkūnienė M., Verdun, Que., Narkevičienė D., Arlington, Mass., Paškovičienė D. Toronto, Ont. (2m.), Pareštienė B., Hamilton, Ont., Pautienienė D. Barnstable, Mass., Petniūnienė H., Richmond Hill. N.Y., Petrauskienė J., Chicago, Ill., Petronienė D., Dearborn Hts. Mich., Poškienė J. Rochester, N.Y., Prusienė G. Calumet Ill., Puteriene A. Toronto, Ont., Puterienė D. Toronto, Ont., Sakienė S., Mississauga, Ont., Šapkienė V., Kalowna, B.C., Saulėnienė V. Toronto, Ont. (2m.), Senkuvienė E. Toronto, Ont., Simaitienė J. Chicago, Ill., Sinkevičienė S. Mississauga, Ont., Siliauskienė M. Lachine, Que., Šimkienė P. Toronto, Ont., Skripkutė L. Hamilton, Ont., Slabosevičienė G., Toronto, Ont., Smailienė R. Omaha, Nebr., Smilgienė K. Vancouver, B.C., Špakauskienė G. Dearborn Hts., Mich., Sirutienė G. Santa Monica, Calif., Staškevičienė O. (2m.) Port Colborn, Ont., Stirbienė P. New Britain, Conn., Staškevičienė D. Verdun, Que., Stirbienė V. Toronto, Ont., Šukienė K. St. Catharines Ont., Švedienė A.M. Canberra, Australia, Švegždienė E. Toronto, Ont., R.F.E. Meunchen Mailroom, Meunchen, Vokietija, Ramanauskienė E. Chicago, Ill., Ramonienė J. Oakville, Ont., Rastapkevičienė T. Dutton, Ont., Rimkienė M. Vittoria, Ont., Rimkienė A. Chicago, Ill., Rimkūnienė J. Michigana, Mich., Rutkauskienė S. Lakewood, Mich., Tamulionienė B. Toronto, Ont., Tanner J. Baie d'Urfe, Que., Tarutienė B. Willowick, Ohio, Tarvydienė M. Hamilton, Ont., Trakimienė T. Toronto, Ont., Trečiokienė T. Weatherfield, Conn., Urbonienė B. St. Petersburg Beach, Fla., Valienė S. Chicago, Ill., Valiūnienė V. Chicago, Ill., Vaišvilienė S. Chicago, Ill., Vaitiekūnienė S. Toronto, Ont., Venskienė S. Sudbury, Ont., Vileniškienė O. Dorchester, Mass., Vizbarienė S.E. St. Petersburg Beach, Fla., Windsor Public Library, Ont., Zailskienė T. Cicero, Ill., Žilienė A. Etobicoke, Ont., Žitkuvienė J. Chicago, Ill., Žukienė A. Great Neck, N.Y.